

Põhja-Pärnumaa valla aasta ettevõtte on Balmec Forest OÜ

TOIMETUS koostöös Hando Murumäega SA Pärnumaa Arenduskeskusest. Küsimustele vastasid Balmec Forest OÜ turundusjuht, Erko Pajus ja tootmisjuht, Siim Soomägi.

25. novembril toimus maakonna suurim ettevõtluse ja vabaühenduste tunnustamise üritus Pärnumaa Tegijad 2022. Põhja-Pärnumaa valla aasta ettevõtja tiitli pälvis tänavu Tootsis tegutsev Balmec Forest OÜ. SA Pärnumaa Arenduskeskus ja toimetus uurisid, millega ettevõtte täpsemalt tegeleb ja kuidas varuosade tootmine Tootsis edeneb.

Lühidalt öeldes toodab Balmec Forest OÜ metsatraktoritele varuosasid. Kuid tegelikkuses see päris nii lihtne siiski ei ole. Ettevõtte turundusjuht Erko Pajus kirjeldas, et ettevõtte on oma põhisuunaks võtnud metsalangeustraktorite ehk harvesterite kulusaad, aga ka nõ *performance*- ehk asendusosad, mis on originaaldetailidest paremad. „Kuid kuna need kallid ja tootlikud metsamasinad töötavad tihti ööpäevaringselt, siis on ka nõuded ja ootused varuosadele väga kõrged. See eeldab häid teadmisi ja kogemusi eelkõige kõrgendatud tugevuse ja karastatud teraste töötlemisest ning tavalist terast meie toodetest peaaegu ei leiagi,“ kirjeldas Erko. Täna kasutab ettevõtte oma tootmises seitset CNC-töötlemiskeskust. „Uuel aastal lisandub kindlasti mõni veel juurde kuna tootevalik ja käive on aasta-aastalt kerges tõusus,“ lisas Erko.

Küsimusele, kas Põhja-Pärnumaa aasta valla ettevõtteks valimine tuli ettevõttele üllatusena vastas Erko nii: „Jah, kindlasti. Meile oli tegemist väga positiivse üllatusega. See on oluline, et meid just kohalikul tasemel märgati, sest peaaegu kogu meie toodang läheb Eestist välja. Seetõttu ei tea ka paljud lähümbruse inimesed, millega me siin Tootsis igapäevaselt tegeleme.“

Täna on Balmec Forest OÜ Tootsis tegutsenud ligi 9 aastat. Enne seda asus nende tootmine Pärnus. Ettevõtte ümberkolimine ja tegevuse alustamine umbes 700 inimesega Tootsi alevis on turundusjuhi sõnul puhas juhuste kokkulangemine. „Kui aastal 2013 suleti viimane osa kunagisest Tootsi turbatööstusest, milleks oli masinaehitus, siis sattusime esimest korda Tootsi just selle sündmusega seoses. Võtsime osa vanade tootmisseedmete oksjonist

lootuses mõni kasulik seade oma ettevõttesse üle tuua. Peagi alustasime aga läbirääkimisi kogu vana masinaehitusliku osa hoonete soetamiseks, sest vana omanik oli langetanud otsuse lisaks masinatele müüa ka kõik olemasolevad hooned. Nii saigi 2014. aasta jooksul Pärnu linnas seni kasutusel olnud kahelt erinevalt rendipinnalt päris oma ruumidesse üle kolitud. Aasta-aastalt oleme vanu hooned ka renoveerinud ja siiani tehtud otsusega rahul.“ rääkis turundusjuht.

Ettevõtte on oma toodangu edasimüüjaid rohkem kui 20 riigis nendest kaugemal Ameerika Ühendriikides ja Austraalias. Hando Murumägi uuris, kui keeruline oli nii kaugetele turgudele väikesest Eestist jõuda. „Päris ametlikke Balmec'i toodete esindajaid leiab jah umbes 20+ eri riigist, millest küll suurem osa on Euroopas kuid aasta-aastalt oleme ikka proovinud kodust kaugemale jõuda kuna seal on konkurents tihti väiksem ja tooteid seetõttu lihtsam müüa. Juba aastaid tagasi alustades sai kiiresti selgeks, et niivõrd spetsiifilisi tooteid valmistades saab lähümbruses turg kiiresti täis. See tähendab, et potentsiaalsete klientide hulk meie naaberriikides on tegelikult päris väike. Seetõttu olemegi aastaid teinud tööd leidmaks kliente ja edasimüüjaid võimalikult paljudest riikidest, sest tänaste tootmismahude juures ei oleks see muud moodi võimalik. Nii kaugale jõudmist on ühtepidi lihtsustanud väga hea hinna ja kvaliteedi suhtega tooted. Suurimaks takistuseks kaugemates riikides on pigem olnud erinevused ärikultuuris ja erinevad eelarvamused Eestist kui Ida-Euroopa riigi kohta.“ vastas Erko.

Toimetuse küsimusele, mis on olnud ettevõtte jaoks Tootsis tegutsemise aja vältel kõige suuremaks väljakutseks vastas Balmec Forest OÜ tootmisjuht, Siim Soomägi nii: „Keeruline on siinkohal midagi eraldiseisvana välja tuua, aga tänaseni on suur vajadus olemasolevate vanade ja amortiseerunud hooned korralikult renoveerida. Aasta-aastalt küll teeme midagi järjepidevalt kuid lõppu sellele lähema 10-aasta jooksul veel ei paista.“

Tootmisjuht kinnitab, et ettevõtte jaoks on Tootsi ajalooline, piirkondlik tööstusriipa oluline. „Seda juba seetõttu, et mõista mitmeid asju tänases päevas. Juba enne ettevõtte Tootsi kolimist oli meil tööl mitmeid vanemaid töötajaid, kes olid kunagises turbatööstuses pikalt ametis olnud. Ka täna on enamus tootmistõotajaid kohalikud, sest üks igapäevane

sõit pikema maa tagant on arvestatav aja- ja rahakulu. Samas on tööstuse areng teinud viimase paarikümne aasta jooksul tohutu arengu, mistõttu on täna pigem reeglits see, et vajalikud töötajad peame ise välja õpetama.“ ütles Siim.

Umbes pooled töötajad kogu ettevõtte kollektiivist on täna kohalikud, Tootsis või selle lähümbruses elavad inimesed, ennekoike keevitajad ja CNC-pinkide operaatorid. Lisaks on Balmec Forest OÜ sõnul senine koostöö vallaga sujunud väga hästi ning loodetakse selle jätkumisele ka tulevikus.

Teadupärast on Tootsi tulevikus Rail Balticu trassil ning saab ka oma kohaliku peatuse. Hando Murumägi küsimusele, kuidas see Tootsi piirkonna arengut võiks mõjutada vastas turundusjuht, Erko: „Kindlasti on see valmides suur muutus. Samas on täna veel vara ennustada, milliseks täpsemalt see kujuneda võiks. Meile ajaliselt lähemal on hetkel hoopis Eesti suurima tuulepargi rajamine, mis peaks elektritootmist alustama juba 2024. aastal.“

Balmec Forest OÜ tulevikuplaanide kohta küsides sai Hando vastuseks: „Ajame jätkuvalt oma rida ehk proovime toota võimalikult palju vajalikke varuosi turu parima hinna-kvaliteedi suhtega. Just see on meie klientide poolt enim hinnatud külg läbi aastate. Kuna aga metsas kasutatav masinapark uueneb järjepidevalt, siis peame ka meie ajaga kaasas käima ja järjest uusi tooteid välja töötama. Samuti on selgelt näha, et aasta-aastalt muutuvad metsamasinad tehnoloogia arenedes järjest keerulisemaks, mistõttu on suuri konstruktsioonilisi erinevusi ka vanemate ja uuemate masinate osades. See omakorda sunnib meid tagant jätkama pidevalt investeerimist oma tootmisseedmetesse, et oleks maja siseselt tagatud tehniline võimekus selliseid varuosasid toota,“ kommenteeris turundusjuht, Erko. „Kuna aasta-aastalt nõuavad kliendid meilt järjest keerukamaid tooteid, siis ainuüksi 2021. aasta jooksul oleme tootmisseedmete uuendamisse investeerinud üle poole miljoni euro,“ lisas tootmisjuht, Siim.

Toimetuse küsimusele kas ja kui suures mahus prognoosib ettevõtte tänases majandusolukorras tootmise ja töötajate kasvu lähima

aasta jooksul vastas tootmisjuht: „Mõningat tootmise kasvu me kindlasti prognoosime. Ennekoike näeme seda tulemas uute toodete ja kaugemate turgude arvelt. Töötajatest oleme ka täna aktiivselt juurde otsimas CNC-töötlemiskeskuste operaatorit ja operaatori õpilast. Kuigi oskustöötajate palgad on igal pool vähemalt riigi keskmisel tasemel, ei ole nende leidmine lihtne. Esmalt peab inimene olema valmis õppima uusi asju ja tegema oma tööd suure tähelepanelikkusega. Hea on tõdeda, et viimastel aastatel on ka naiste huvi selle valdkonna vastu tõusnud.“

„Julgustan naisi meiega aktiivsemalt ühendust võtma kuna töö ei ole füüsiliselt raske ega muul moel naistele mitesobiv.“

Siim Soomägi
Balmec Forest OÜ tootmisjuht

Detsembri numbris

HAJAASUSTUSE PROGRAMMIST, lk 2

HUVIHARIDUSE OLULISUSEST, lk 3

VABATAHTLIK KINGITOOJA, lk 4

VÄNDRA GÜMNAASIUMI EDUST, lk 6

HALINGA PIIRKONNA SÜNDMUSTEST, lk 8

VALLAVANEMA JÕULUTERVITUS, lk 10

KAHS UHKET JUUBELIT: VÄNDRA KLAASIVABRIK JA VÕIDULA MÕIS, lk 12

TARBIJAKAITSE JA TEHNILISE JÄRELVALVE AMET HOIATAB, lk 13

Ülemisel pildil: Alusevahetajaga CNC-freesimiskeskuse üldvaade. Alumisel pildil: Eukalüpti koorimiseks mõeldud harvesteri veorullid enne pakkimist ja Uruguaysse saatmist. Piltide autor: Siim Soomägi

Kokkuvõte volikogu detsembri istungist

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu II koosseisu seitsmeteistkümnendal istungil toimus 14.12.2022. a Vändra Halduskeskuses, volikogu saalis.

- Kiideti heaks Pärnu maakonna arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“;
- Arupärimisele vastas abivallavanem Tarvi Tasane;
- Muudeti Põhja-Pärnumaa valla ametisõidukite kasutamise korda;
- Tunnistati peremehetuks rajatiseks Tarva küla raudteesild;
- Anti arvamus Lavassaare ja Elbu turba-tootmisala korrastamistingimuste ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta;
- Anti arvamus Pitsalu liivakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/323997 muutmise taotlusele.
- Muudeti Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse struktuuri ja teenistuskohdade koosseisu;
- Lõpetati Põhja-Pärnumaa valla 2023. aasta eelarve I lugemine;
- Otsustati maksta preemiat vallavanem Aivar Mäele summas 400 eurot valla efektiivse turundamise ja valla arengusse panustamise eest ja abivallavanem Tarvi Tasasele valla eduka juhtimise eest vallavanema puudumise perioodil ajavahemikul 15.06. 2022 kuni 17.08. 2022.a

Volikogu istung on järelvaadatav:
<https://youtu.be/npe6pOQpvlk>

Ülle Vapper, volikogu esimees
ylle.vapper@pparnumaa.ee

HEA
LEHELUGEJA

imelist
JÕULUAEGA!

LUGEJAKIRI

Uus talv, vana mure

HENN LAHESAARE
Pärnu-Jaagupi

Talv on meie vabariigis ja ka meil vallas küllaltki keeruline. Nimelt on probleemid lume koristusega kodu-ööl. Majas elavatel aas-

taid 89 või veidi vähem. Sellise eas lund rookida ... arvake ise. Samas on palju inimesi, kes otsivad tööd. Kas vald ei võiks võtta neist osa tööle just lund rookima seal kus vanurid elavad. Kasu oleks mõlemal poolel.

TEATED

Toimetust vabandab novembri lehenumbri olnud vigade pärast. Kuigi veebiversioonis said vead koheselt likvideeritud, siis toon tehtud parandused välja ka siin:

- Lk 7 oleva artikli õige pealkiri on **Korvaplalliklubi Karud kutsub** ja autor **Sandra Tomingas**.
- Lk 12 olnud **Halinga** piirkonna jõuluootuse koosviibimisele registreerimise õige telefoni nr oleks olnud **5303 5965**.
- Lk 14 juubilaride hulgas välja toodud **Väino Lepla** sai 7. detsembril **80-aastaseks**.

Aitäh tähelepanelikele lugejatele konstruktiivse tagasiside eest!

Vallavalitsus rõõmustab lapsi ka sel aastal jõulupakkidega. Jõulupakke jagatakse lasteaias, koolis ja kodustele lastele kes õpivad meie õppeasutustes või kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on Põhja-Pärnumaa vallas. Lasteaia- ja koolilapsed saavad jõulupakid kätte lasteaedade ning koolide jõulupidudel. Kodused lapsed ja mujal õppivad lapsed saavad jõulupakid oma piirkonna halduskeskusest (Tootsi, Vändra ja Pärnu-Jaagupi) ja seda kuni 13. 01.2023.

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Aita päästa punased tule-
tõrje hüdrandid lumest Põlengu korral on iga minut arvel ja iga veevõtu kohale ligi pääsemine oluline. Selleks, et väärtuslik aeg ei kuluks hüdrandi puhastamiseks, palumegi kogukonna abi. Kui Sinu hoovi lähedal või tee ääres on mõni lumme mattunud "punane mehike", siis palun aita ta välja. Nii aitad päästajaid ja ka päästetavaid. Aitäh!

Hajaasustuse programm 2023. aastal

KERSTI TAMMIKSAAR
keskkonnaspetsialist

Algaval aastal tuleb taas võimalus hajaasustuse programmi raames toetust taotleda majapidamistele veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemide parendamiseks või rajamiseks.

Taotlusvoor avatakse 1. veebruaril 2023 ja taotlusi saab esitada kuni 3. aprillini 2023. a. Programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades alaliselt elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Maksimaalne toetus ühele majapidamisele on kuni **6500 eurot**. Programmist eraldatud toetuseks loetakse ka viiel eelneval (2008-2022) kalendriaastal programmist saadud toetuse summa. Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peavad kokku moodustama vähemalt 33% projekti abikõlblikest kulusdest. **Selleks, et toetust taotleda peab taotleja nii alaline elukoht kui ka rahvastikuregistri järgne elukoht asuma taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni projekti elluviimise lõpparuande kinnitamiseni nimetatud majapidamises, millega seotud projektile toetust taotletakse.**

Alalise elukohana käsitletakse määruks elukohta, kus isik veedab enamiku oma igapäevasest puhke- ja uneajast. Kodust eemal õppiva õpilase ja üliõpilase puhul loetakse alaliseks elukohaks tema leibkonna alaline elukoht. Alalise elukoha määramine on oluline selleks, et programmi vahendid jõuaksid sihtgru-

pini, milleks on maapiirkondades püsivalt elavad pered. Programmi sihtgrupp ei kuulu majapidamised, mida kasutatakse lühiajaliselt ning mis ei ole leibkonna peamine elukoht.

Alalise elukoha tõendamise kohustus on taotlejal ning KOVil on õigus nõuda taotlejalt või toetuse saajalt täiendavaid andmeid tõendamaks, et majapidamine, millele toetust taotletakse, on taotleja või toetuse saaja alaline elukoht alates taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist kuni projekti perioodi lõpuni. Samuti on KOVil õigus koguda tõendamiseks täiendavaid andmeid, nagu elektri kasutamise arved, kehtiv jäätmeveo leping jms.

Majapidamiseks loetakse elamuna kasutatavat hoonet koos sinna juurde kuuluvate abihoonetega. Elamuna kasutatava hoone kasutusotstarve peab olema ehitisregistris elamu. Elamutele, mis ei ole kantud ehitisregistrisse toetust taotleda ei saa.

Toetuse taotlejaks saab olla vaid füüsiline isik, kes on kinnistu omanik või tema lähisugulane või tema hõimlane. Hõimlaseks loetakse seaduslikku abikaasat ja tema lähisugulasi.

Veepuhastusfiltriga paigaldamiseks olemasolevale kaevule, olemasoleva kaevu puhastamisel/süvendamisel või teistel toimingutel olemasoleva kaevuga on nõutav, et kaev oleks keskkonnaregistris registreeritud. Registris mitte oleva kaevu puhul saab toetust taotleda juhul, kui koos vajalike toimingutega kantakse kaev ka keskkonnaregistrisse. Kaevu registrisse kandmine on samuti projekti abikõlblik kulu.

Hajaasustuse programmi

määrus, määruse seletuskiri ja 2023. a. nõutavad vormid on leitavad valla kodulehelt alates 01.02.2023.a.: www.pparnumaa.ee/keskkond/hajaasustusprogramm

Taotlusi saab esitada nii elektrooniliselt kui ka paberkanalil. Täiendav info ja nõustamine e-posti aadressil kersti.tammiksaar@pparnumaa.ee, tel 5199 5337 või kohapeal vastuvõtuaegadel vallamajas Pärnu-Paide mnt 2 Vändra alev ja Pärnu-Jaagupi Halduskeskuses Kooli 2 Pärnu-Jaagupi alev.

KOHUSTUSLIKUD DOKUMENDID TOETUSE TAOTLUSE ESITAMISEKS:

- vormikohane taotlus;
- vormikohane projekti eelarve;
- vormikohane projekti tegevuse kirjeldus vastavalt projekti valdkonnale;
- oma- või kaasfinantseeringut tõendav garantiikirjeldus – allkirjastatud taotleja ja kaastaotleja (juhul kui on ka kaastaotleja) poolt;
- kaks kehtivat ja võrreldavat hinnapakkumist. Juhul, kui vastavate tööde teostajale on seatud erinevusi, peavad hinnapakumised olema esitatud vastavat õigust omava ettevõtja poolt;
- veevarustussüsteemide valdkonna projekti puhul (kui soovetakse joogivee kvaliteeti parandada lisaseadmete või uue kaevuga) joogivee mittevastavust tõendav analüüs, mida peab vajalikuks Terviseamet.

**HÄID PÜHI JA
KULTUURIST PUNGIL
UUT AASTAT!**

Agrone OÜ toetab Vändra ESTONIA klaveri renoveerimist

EVA SOOSAAR
avalike suhete spetsialist

6. detsembril toimus Vändra Gümnaasiumi aulas meeleolukas kokkusaamine. Eesti üks suurim toidutootja Agrone OÜ kinkis 10 000 eurot Vändra Muusika- ja Kunstikoolile ESTONIA klaveri renoveerimiseks.

Agrone kontserni kuuluvad ettevõtted moodustavad ühe suurima Eesti põllumajandusettevõtete grupi. Igapäevaselt tuuakse koostöös tööstustega eestlaste toidulaualeparimad piima ja teraviljatooted, loomaliha ja kanamunad. Agrone ettevõtte on oluline lüli Eesti toidujulgeoleku tagamisel.

Vändra AS juhatuse esimees Margus Lepp kommenteeris ettevõtte otsust klaveri renoveerimist toetada nii: "Agrone ettevõttes

Vändra AS-s töötab täna 60 tublit inimest, kes on aktiivsed kohaliku kogukonna liikmed. Meil on heaks tavaks igal aastal kaasa lüüa kohalike kogukondade elu arendavates projektides. Sellel

aastal toetame heameelega Vändra muusikakooli kontsertklaveri ESTONIA renoveerimist, et laste muusikaharidus jõuaks uuele tasemele. Lisaks loodame, et suurepäraselt kõlav kontsert-

klaver toob muusikakooli saali esinema suurepäraseid muusikuid nii kodumaalt kui piiri tagant!"

Uuenduskuuri läbinud klaver peaks tagasi Vändrasse jõudma kevade algul.

Agrone OÜ üle andmas 10 000 euro suurust toetusraha
Põhja-Pärnumaa vallavanem Aivar Mäele. Pildi autor: Maanus Kullamaa

Põhja-Pärnumaa vald liitus üle-eestilise Noortegarantii tugisüsteemiga

REIMA NÖMMIK
noorsootöö- ja kogukonnaspetsialist

Käesoleva aasta sügisel võis märgata sotsiaalmeedias levimas videoklipi milles esitati noortele küsimus „Kuidas Sul päriselt läheb?“ Tegemist on Sotsiaalkindlustusameti poolt käivitatud noortegarantii tugisüsteemi teavituskampaaniaga, mis on suunatud eelkõige mitmetöötavatele ja mitteõppivatele ehk NEET staatuses noortele (lühend inglise keelsest väljendist mitteaktiivse noore kohta). „Soovime noortele anda edasi sõnumi, et keegi ei pea oma mõtetega üksinda jääma. Tahame, et noored teaksid, mis võimalused neil on, kuidas oma sihtideni jõuda ning et neil või nende lähedastel oleks julgust ja oskust pöörduda toe saamiseks näiteks kohaliku omavalitsuse poole,“ ütleb Sotsiaalkindlustusameti noortegarantii tugisüsteemi nõunik Heidi Paabort.

NEET-olukorda sattuda võib igaüks ja seda erinevatel põhjustel. Kõik noored, kes ei õpi ega tööta, ei ole loomulikult koheselt abivajajad. Paljud neist peavad teadlikult õpingutest või tööst puhkust, viibivad välismaal, on jäämas vanemapuhkusele või alustamas ettevõtlusega kuid pole end veel äriregistris registreerinud jne. Teine osa NEET-

olukorras noortest vajab aga päriselt lisatuge enda edasise tee mõtestamisel, raja leidmisel või informatsiooni kogumisel erinevate võimaluste kohta. Näiteks kuulub noor küll kooli nimekirja, aga avastab, et eriala ei sobi, suhted eakaaslaste või perega ei laabu või tekivad muud mured ning lõpuks ei jätku kooli lõpetamiseks motivatsiooni jne. Negatiivseid mõtteid võib tekitada ühiskondlik surve, et justkui peaks iga inimene teatud eluajaks tegema kindlaid valikuid tööelu või kooli jätkamise suunas. Mingil hetkel võibki tekkida käega löömise soov ja tegutsemise asemel jäädakse lihtsalt koju. Aktiivsest elust kõrvale jäämine võib tunduda alguses hea lahendusena kuid aja edenedes võib see aga viia vaimse tervise mureneni, sõltuvuse ja võlgadeni. Tihti võib noorel puudu jääda julgusest, enesekindlusest või teadmistest, et enda olukorda muuta. Väga paljud ei julge ise töötukassasse, psühholoogi, võla- või sõltuvusnõustaja poole pöörduda. Samuti ei pruugita teadlikud olla töötukassa võimalustest või millised on noortele suunatud programmid, mis aitavad endas selgusele jõuda. Lahendus võib siin olla väga lihtne ehk kui noor saab oma olukorra üle arutleda, õppida seadma eesmärgi, tegutseda mingi aja vabatahtlikuna, leida

lühiajalise töövõimaluse vms, siis just siin saab julgustada, aidata asutustega kontakti luua või infot vahendada näiteks noorsootöötaja või Noortegarantii tugisüsteemi (NGTS) eest vastutav KOV spetsialist.

Üle Eesti on kokku registreeritud 12 391 mitteõppivat ja mittetöötavat ehk NEET-olukorras olevat noort. Põhja-Pärnumaa vallas on NEET-staatuses noori kokku 62. Mitmed neist on sellises olukorras juba mitmendat aastat. Neil on haridustee pooleli jäänud ja/või puudub töökogemus.

Selleks et välja selgitada, kas noor vajab tuge või mitte, võtab omavalitsuse noor-

sootöoga tegelev spetsialist noorega ühendust. Noor saab e-kirja küsimustikuga, millele vastates saab ta oma soovidest märku anda ja otsustada, kas ta kasutab tugisüsteemi võimalusi või siiski mitte.

Põhja Pärnumaa vallas võtab noortega ühendust noorsootöö- ja kogukonnaspetsialist, Reima Nõmmik. Seega noored, kes on oma e-kirjade hulgast leidnud vastavasisulise kirja, siis vastake ja kirjutage julgelt, et kuidas teil päriselt läheb? Kui soovite teema kohta rohkem infot või lihtsalt olukorra üle arutleda, võid läbi astuda ka lähimast noortekeskusest.

Noortekeskuste kontaktid

Vändra Noortekeskus, noorsootöötaja Alliki
Vana tn 70 Vändra alev
vandranootekeskus@pparnumaa.ee

Tootsi Noortekeskus, noorsootöötaja Kärt
Tuleviku tn 1 Tootsi alev
tootsinoortekeskus@pparnumaa.ee

Pärnu Jaagupi Noortekeskus, noorsootöötaja Tiit
Kooli tn 2 Pärnu-Jaagupi alev
parnujaagupinoortekeskus@pparnumaa.ee

Kõik valla noortekeskused on avatud
E-R kell 12.00-18.00

Noorsootöö- ja kogukonnaspetsialist,
Reima Nõmmiku töökoht ja kontaktid:
Vändra (Pärnu-Paide mnt 2)
tel 5689 1501, reima.nommik@pparnumaa.ee

Tähelepanu!

Otsime **Pärnu-Jaagupi ESTONIA klaveri** renoveerimiseks **toetajaid**. Pärnu-Jaagupi muusikakoolile kuuluv klaver vajab kiiremas korras taastamist. Panustame koos noortesse ja kultuuri säilimisse meie vallas – iga panus loeb!

Ülekande saaja: **Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus**
SEB pank EE11 1010 2202 6748 7223
Selgitus: **KLAVER**

Huvihariduse ja kultuuri väärtustamine
saavad alguse Põhja-Pärnumaalt!

NTGS, MIS SEE ON? <

NGTS ehk Noortegarantii tugisüsteem on noortele suunatud programm, mis asub ja tegutseb kohaliku omavalitsuse juures. NGTS koosneb infosüsteemi lahendusest ja juhtumikorraldusest. Programm on loodud selleks, et toetada 16–29-aastaseid noori nende haridusteele naasmisel ja/või tööturule jõudmiseks. Igal mittetöötaval ja/või mitteõppival noorel on õigus toe ja abi saamiseks pöörduda kohaliku omavalitsuse poole.

Käesoleval aastal liitus Noortegarantii tugisüsteemiga 73 omavalitsust üle Eesti (sh Põhja Pärnumaa vald). Tugisüsteemiga liitumine tähendas seda, et kohalik omavalitsus saab IT-lahenduse abil nimekirja 16–26-aastastest noortest, kes vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) ei õpi,
- 2) ei tööta,
- 3) ei ole töötuna arvel,
- 4) ei ole tuvastatud puuduvat töövõimet või üle 80-protsendilist töövõime kaotust,
- 5) ei saa töötamise toetamise teenust,
- 6) ei tegele ettevõtlusega,
- 7) ei saa hüvitist alla pooleteiseaastase lapse kasvatamise eest,
- 8) ei kannu vangistust või eelvangistust,
- 9) ei viibi asendus- või kaitseväeteenistuses.

Peapiiskopi Urmas Viilmaa külaskäik Vändrasse

URMAS VIILMAA
EELK peapiiskop

Novembri lõpus käisin Vändra Martini koguduses külas õpetaja Ants Kivilol. Vändra Martini kogudus on üks nendest, mida ma Pärnu-Jakobi kogduse õpetajana ka mõned aastad tollase praosti ja hooldajaõpetaja Andres Põderiga kokkuleppel teenisin. 2005. aastal olin lühikest aega ka ametlikult Vändra koguduse hooldajaõpetaja.

Minu külaskäik tuttavasse kogudusse ja tuttavate inimeste hulka algas palvusega Vändra Martini kirikus, millele järgnes kiriku käärkambri ühine vestlusring õpetaja, juhataja ja nõukogu liikmete ning töötajatega.

Pärast lõunasööki Vändra gümnaasiumis tutvustas direktor Marget Privits kooli, mille vanim osa on juba sajandi vanune. Kooli aulas oli mul võimalus ka 9-12. klasside õpilastele rääkida Eesti luteri kirikust ja ka peapiiskopi ametiga seotud ülesannetest. Vastasin ka mitmetele küsimustele, mida õpilased ja õpetajad esitasid.

Vallamajas kohtusime koos õpetaja Ants Kiviloga Põhja-Pärnumaa vallavanema Aivar Mäega, kellega

rääkisime valla ja koguduse koostööst ning valla toetustest Vändra Martini kogudusele. Oli hea meel kohata tuttava rõõmsameelse ja tegusa inimesega, kellega varasemalt seob meid hea koostöö Peterburi Jaani kiriku restaureerimise ja Eesti kultuurikeskuse tegutsemise päevilt. Andsin vallavanem Aivar Mäele üle ka EELK Tänukirja Põhja-Pärnumaa vallale toetuse ja hea koostöö eest!

Vallamajast tegime põike Vändra avarasse raamatukogusse, mille saalis on üles pandud Vändra Martini kogudusele pühendatud näitus. Fotodel on jäädvustatud kiriku ja selle ümbruse, samuti Vabadussõja ausamba saatus läbi aegade. Samuti on püütud ritta seada kõik kogudust teeninud õpetajad.

Edasi siirdusime Vändra Valley OÜ vaibavabrikusse, kus ettevõtte juht ja omanik Aadu Juhkental tutvustas eranditult looduslikest kiududest toodetavate vaipade valmistamisprotsessi. Kuna Valley OÜ on viimastel aastatel pälvinud tähelepanu meie kirikutele valmistatavate erikujundusega vaipadega, mida kogudustele on annetatud, andsin ka ettevõtte juhile üle EELK

Tänukirja. Nägime ka, kuidas on valmimas järjekordne imekaunis kristliku sümboolikaga vaip, mis peagi leiab koha ühes Eestimaa kirikus.

Vaibavabriku järel külastasime Vändra Tervisekeskuses asuvat hooldekodu, kus asutuse juhataja Silje Lang tutvustas maja ja hooldekodu tööd. Väga hubastes, puhastes ja avarates ruumides tegutsev hooldekodu koos suure südamega töötajatega teeb elanikele palju rõõmu. Jõuluehtes saalis eakate asukatega kohtudes väljendasid kõik ühest suust siirast tänu ja rahulolu oma elutingimuste ja eriti hooliva personali üle. Hea meel oli ka kuulda, et õpetaja Ants Kivilo on hooldekodus regulaarne külaline, et sealseid elanikke vaimulikult teenida, sõna ja sakramenti jagada.

Päev Vändras oli pikk, kuid väga mitmekülgsest sisukas ning hästi ettevalmistatud. Suur tänu ja rohkelt Jumala õnnistust Põhja-Pärnumaa valla ja Vändra Martini koguduse inimestele, samuti õpetaja Ants Kivilole, kes oli järjekorras 61. koguduseõpetaja, kellel alates 2016. aastast külas olen käinud.

Peapiiskop külas Vändra Gümnaasiumis ja Vändra Tervisekeskuse hooldekodus. Pildid erakogust.

Põhja-Pärnumaa vallas tegutseb vabatahtlik kingitooja

TOIMETUS
küsimustele vastas
Reelika Tiismaa

Aasta-aastalt on Eestis üha enam populaarsust kogunud vabatahtlikud kingitoojad. Need on inimesed, kes on pühendunud sel imede ajal laste jõulusoovide täitmisele. Toimetus uuris Põhja-Pärnumaa vallas tegutseva vabatahtliku kingitooja Reelika Tiismaa käest, miks ja kuidas selline aktsioon meie valda jõudis ning kui keeruline sellist projekti ellu viia on.

Reelika on pärit Vändrast ja lõpetanud Vändra gümnaasiumi. „Seega tundus ainsaks valikuna just siin,

kuigi elan juba aastaid pealinnas,“ alustab Reelika.

Reelika jaoks algas seda laadi jõulupakkide tegemine Põhja-Pärnumaa vallas 2021. aasta sügisel. „Kuna ma olin varasemalt sarnase aktsiooni raames teinud kinke Saku valla lastele, siis tekkiski mõte midagi sarnast läbi viia ka Vändra kandis,“ kirjeldab meie valla vabatahtlik kingitooja. Selleks ajendas teda veendumus, et ükski laps ei tohiks jääda jõuluõhtul ilma kingita. „Jõulud on juba selline maagiline ja imeline aeg, mil justkui kõik soovid võiksid täituda ja kui mõne väikese inimese suureks sooviks on näiteks nukk või mänguauto, siis ma väga soovisin, et ma saaksin kasvõi mõne neist unistustest täita,“ lisab Reelika. Naine on kahe väikese lapse ema, mistõttu

on sellised pisikesed soovid tema jaoks eriti olulised. „Väikese inimese siiras rõõm – sellest midagi hinnalisemat ei ole,“ on Reelika veendunud.

Möödunud aastal õnnestus jõulukingiga rõõmustada 32te last. Reelika räägib, et kuna kinkide tegemine oli anonüümne, siis teadis ta vaid laste vanust, sugu ja kingisoovi. Just seetõttu ei ole tal ka infot tagasiside kohta. „Küll aga oldi vallavalitsusest nõus mind nimekirja koostamisega aitama. Seega võin vaid arvata, et ettevõtmine oli eelmisel aastal edukas,“ kirjeldab Reelika.

Sel aastal on plaanis ettevõtmisega samamoodi jätkata nagu juba eelmisel aastal alustatud sai. Kuid arenguid on, sest võrreldes eelmise aastaga on juurde lisandunud üks kinkide kogumise nõ staap, mis asub Reelika isa kodus, Vändras. „Kuna paljud, kes soovisid kinkide tegemises kaasa lüüa, on just Vändra kandist, siis tundus nii mõistlikum kui see, et need kõik pakid oleksid minuni Tallinnasse jõudnud ja siis ma omakorda neid

jälle Vändrasse oleksin hakanud vedama. Selle eest suur aitäh minu isale ja minu õdede ja venna emale Signele kes olid nõus kogutud kinkidele ajutist laopinda pakuma,“ lisab Reelika.

Kinkide kohalejõudmist kirjeldab Reelika nii: „Kuu või kaks enne jõule olen enda tutvusringkonnas sotsiaalmeedia abil sõna levitanud, et mul selline plaan on ja kes kampa soovib lüüa, kirjutagu julgelt!“ Reelika imestab isegi, et üllatavalt kiiresti on mõlemal aastal kõik lapsed endale kingitegija leidnud ja sellest on tal ainult suur rõõm.

Kingitegija valib ette antud andmete põhjal lapse, kellele ta paki teha soovib, pakib selle ilusasse jõulupakendisse ja toimetab vabatahtliku kingitoojani. Reelikani on pakke on jõudnud nii käest-kätte kui ka postiga.

Küsimusele, kuidas ta sihtgruppi kuuluvate kingisaajateni jõuab ja mille alusel ta valiku teeb ütles Reelika: „Eelmisel aastal, kui see mõte tekkis, kirjutasin Põhja-Pärnumaa valla sotsiaaltöö spetsialistile Annika Sumrele

Õnnelik Maria (Reelika tütar). Pildi autor: Jaana Trauss

ja küsisin esmalt, mis ta minu plaanist üldse arvab. Kuna talle mõte meeldis, palusin, kas ta saaks mul aidata ehk koostada nimekirja nendest lastest, keda võiksime üheskoos rõõmustada. Sel aastal kirjutasin juba varakult Annikale ja nimekirja jõudis 38 last, kellele kinke tegema asusime.“

Kõik kingid toimetab Reelika vallavalitsusse kus sotsiaalosakond korraldab

nende kättetoimetamise lastele. Seda eelkõige anonüümsuse säilitamise eesmärgil. „Eelmisel aastal pakisin auto kinke täis, võtsin oma pisikese tütre pundi ning viisime kingitused ise vallamajja. Sel aastal olen adventiaja välismaal veetnud ning delegerisin pakkide veo enda emale, kes alati ja kõiges mulle kõige suuremaks toeks on. Aitäh, kallis Ema!“ lisab Reelika lõpetuseks.

Soovin, et kõikides peredes oleksid jõulud rahulik ja rõõmus aeg ning uus aasta tuleks parem, kui kõik eelmised!

Reelika Tiismaa
vabatahtlik kingitooja

Meeleolukas jõulu OTT Vändras

MARJU HÄRMA-EPÄILYS
Vändra Naisseltsi liige

Nädal enne jõululaupäeva toimus Vändra Kultuurimaja ruumides Vändra Naisseltsi poolt korraldatud jõulu OTT.

Kevadest kuni novembri keskpaigani toimus Vändra OTT kultuurimaja ees parklas ja seda alates septembrist naisseltsi korraldamisel. Vändra OTTi käimalükannud Eva Soosaarel ja Taire Ojalal polnud töökohustuste tõttu seda võimalik sügisel jätkata. Reede õhtuti toimunud OTT oli kohalike rahvale hea võimalus müüa ja osta värsket omatoodangut. Külmakraadid panid müümisele veidi pidurid peale. Ostjaid ja müüjaid jäi väga väheseks. Kitsed lüpsavad aga iga päev ja nende perenaine Silva toimetab toodangu Vändrasse ikka igal reedel. Ka jõulu OTTil oli tema kiosk kohal. Külma trotsides oli väljas mahlasid ja siirupeid müümas Kaatarusaare Talu.

Kultuurimaja soojades ruumides olid kõike head ja paremat paku-

mas ligi 30 müüjat. Tuldi ka kaugemalt kohale. Näiteks OÜ Meifel tuli Kohilast, et pakkuda rahvuslikku tekstiili. Sugar Magic OÜ oma maitsevate vahvlite ja trühvliitega Pärnust jne. Mitmed müüjad olid juba varasematelt OTTi päevadelt tuttavad ja nende kaup oodatud. Küti Gurmee suitsuliha suur valik sobib toidulauale igal hooajal. Piasta Kuusikaru talu õunamahlatooted, Kaili Retsniku mesi, Kirsi Kase sojavahast küünlad ja huulepalsamid, Hommiku Talu Köögi küpsetised, Marju hoidised ja salvid ning Alliki küpsetised olid jõulu OTTilgi oma tuntud headuses olemas. Leidus ka tegijaid, kelle toodangut varem näinud polnud. Näiteks Hanseni keraamika, Karin Sturmi puidust kandikud, Ann Antvark OÜ riided ja palju muud jõulupakki sobivat kaupa. Villu Õige treititud puunõud ja Aili pärlitest ehted üllatasid tõesti meeldivalt. Jõululaadale kohaselt olid müügil ka lambavilla tooted, erinevad küünlad, jõulukaardid, sokid ja muud kudumid, vahvlid, marjakommid, jöluehted, piparkoogitaigen, verivors-

tid, marmelaad, vürtsikas õunajook jm. Meeleolu aitas luua muhe lõõtsamees Lembit. Vändra Muusika ja Kunstikooli õpilased lisasid värskest ja rõõmu kauniste laulude ja pillilugudega. Kunstiõpilased joonistasid kogu laada aja ja samas müüsid ka omatehtud jõulukaarte. Ostjatele see väga meeldis, tõstis tuju ja pani kuulama-vaatama. Nagu korralikul laadal ikka, oli meilgi loterii ja kohvik. Selle eest hoolitsesid Vändra Naisseltsi tublid liikmed.

Loodame, et kõik ostjad leidsid midagi kingikotti panemiseks ja endalegi rõõmuks, suhu pistmiseks või pere jõululauale. Müüjad jäid päevaga rahule ja palusid tänada toredat Vändra kandi rahvast, kes jõulu OTTile kohale tulid. Kohtume uuel aastal!

**Ilusat, saagirikast
uut aastat kõigile!**

Marju Härma-Epäily
Vändra Naisselts

Üleval vasakul: Musitseerivad Vändra Muusikakooli õpilased.
Üleval paremal ja all: Usinad kauplased. Pildid erakogust.

Vändra kodutütred panustasid kodukoha turvalisuse tagamisse

Vändra
kodutütred noortejuhid

Kui AS Mako ja Vändra Päästekomando kutsusid üles lumme mattunud tuletõrjehüdrante puhastama, siis ei tulnud kodutütardel pikalt mõelda.

Noortejuhtide üleskutsel reageeris 15 kogukonna heaolust hoolivat

kodutütart. Kodust haarati kaasa erinevas mõodus lume kaevamiseks sobivaid labidaid. Kui noortejuht uuris, et miks sellist tööd on vaja teha, siis vastasid Ellerin, Marielle ja Anna-Lorette, et nende isad saaksid tööd teha. Nimelt töötavad tüdrukute isad päästekomandodes. Kodutütred jagati koos noortejuhtidega nelja gruppi, et oleks võimalus suurem ala läbi käia. Lisaks

puhastustöödele sai omavahel palju arutada erinevaid teemasid, kuidas kellelgi koolis läheb või milline oli taastumine hiljutisest haigusest ning arutleti ka erinevate maailmasjade üle.

Tavaliselt on koondused sellised, kus noortejuhid püüavad edasi anda erinevaid järguõppega seonduvaid teemasid, siis nüüd sai palju vabamas olukorras suhelda.

Üheskoos sai Vändra alevis puhtamaks 18 tuletõrjehüdranti. Loodame, et tänu sellele, et meie mõne punase mütsi lume alt nähtavale töömehele, puhastavad seda edasi seal kandis elavad inimesed.

Meile on oluline, et tüdrukud mõistaksid kodukoha- ja turvalisusega seonduvaid väärtuseid. See on vaid üks väike heategu, mis võib päästa kellegi elu!

Vändra Gümnaasium on Pärnumaa koolide edetabelis 4. kohal

TOIMETUS

küsimustele vastas
Vändra Gümnaasiumi
direktor Marget Privits

Postimehe koostatud ja avaldatud koolide edetabelis on Vändra Gümnaasium riigieksamite põhjal 37. kohal. Märkimisväärne on, et Pärnumaa koolidega võrreldes oleme lausa neljandal. Edetabelis on arvestatud riigieksami tulemusi ja võrreldud koroonaaegse ajaga. Kuigi pandeemia-aastad on olnud keerulised kõigile, siis meie valla gümnaasium on väga heal tasemel. Toimetus uuris, kuidas on koolil õnnestunud sellist edu saavutada ja millised on Vändra gümnaasiumi eesmärgid ja ootused tulevikus.

Õppeaasta on veel poole peal, aga kalendriaasta hakkab lõppema ning Vändra Gümnaasiumi direktor Marget Privits meenutab, et möödunud aastasse jääb palju toredaid elamusi. „Eredamalt meenuvad traditsiooniline kevadine projektinädal koos väga huvitavate kogukonda toetavate projektidega. Mitmed vabariiklikud tunnustused sh Hullu Teadlase konverentsi „Helisev müra“ 1. koht ja värske 1. koht TTÜ Innovatsioonikeskuses Mektory plakatikonkursil. 2022. aastasse jääb ka kooli 100. juubelisünnipäev. Augustis toimus meeleolukas ja vägev vilistlaspidu. Oleme paaril viimasel aastal võimaldanud III-IV kooliastme õpilastele talvise mäe-spordipäeva Kuutsemäel. Õppekäikude ja ekskursioonidega on keeruline, sest asume kaugel Tartust ja Tallinnast ning transpordikulu on suur. Tore on, et kooli vilistlas-kogu toetusel saame ka tuleval kevadel saata aktiivsed õpilased õppekäigule,“ kommenteeris Marget. „Hea meel on, et noore juhendaja Sandra Hundi eestvedamisel on gümnaasiumiastmes õpilasfirmad taas tegutsemas. Nende noorte eestvedamisel toimus meil maakondlik õpilasfirmade laat,“ lisab ta.

Küsimusele, kas 4. koht maakondlikus edetabelis tuli gümnaasiumile üllatusena lausus direktor: „Oleme alati uskunud, et anname head haridust. Loomulikult on hea teada, et suudame anda tõsiselt kvaliteetset gümnaasiumiharidust ning vaatama õpetajate suurele koormusele ja hariduse rahastamise väljakutsetele. Riiklikul tasemel oleme 137 gümnaasiumi hulgas 37. kohal. Edetabelikoht ei ole eesmärk omaette kuid meil on hea meel tehtu üle.“

Uurides, kuidas on koroonaperiood õpilaste õpimotivatsiooni ja kooli igapäevaelu mõjutanud tõi direktor välja, et õpimotivatsiooniga tuleb tegeleda iga päev. „Koroonaperiood pani nii õpilased kui ka õpetajad ja juhid proovile. Veel tänagi on mõnel õpilasel raske. Püüame märgata ja toetada. Pakume

võimalusi teadmiste tasandamiseks õpiabirühmades, konsultatsioonitundides. Trimestrite lõpus pakume õpilastele tugiopet kus koostatakse talle individuaalne kava, millele tugineda. Kõigest saab jagu kui kodu on kooli ja õpetajate suhtes toetav ning huvitatud lapse arengust. Ootame lastevanemate toetust õpetajatele, vähem arvustamist ja rohkem usaldust,“ avaldab direktor.

Direktori arvates tasub Vändra Gümnaasiumisse õppima tulla juba ainuüksi seetõttu, et Vändras on kodulähedus ja personaalse suhtluse võimalus igal tasandil. „Linnakoolides oled üks paljudest ja pead ilma suurema toetuseta hakkama saama. Nagu artikli alguses mainitud, me oleme maakonna ja riigi tasemel arvestatavad. Õppetöö kvaliteet ja koolikeskkond on meil head. Kool on suuresti remonditud. Tõsi, meie õpilaskodu vajab hädasti renoveerimist, sest selle olemasolu toob meile lähivaldadest õpilasi. Täna on gümnaasiumiõssa asunud õppima 32% kaugemalt põhikoolidest, 6% on tulnud Pärnjõe ja Juurikaru koolidest ning 62% õppima asunutusest on meie oma kooli põhikoolilõpetajad,“ tõi Marget välja.

Küsimusele, mis on Vändra Gümnaasiumi tugevused ja eelised linnakoolidega võrreldes vastas direktor: „Meil on suurepärased võimalused loodusainete praktiliseks õppeks. Meie tugevuseks on meie pädevad õpetajad ja õppekava, mis toetab põhiainetes õpet suuremal määral, kui riiklik õppekava seda ette näeb (matemaatika, inglise keel ja eesti keel). Meil on 15 valikkursust ja koostööleping Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžiga. Seal õpitu eest on võimalik saada ainepunkte, mis ülikooli astumisel üle kantakse.“

Praegusel haridusmaastikul toob direktor Marget Privits kõige põletavamate kitsaskohtadena välja: mõjusate õpetajate puudumise, õpetajaskonna vananemise ja kaasava hariduse. „Õpetajate osas just nimelt mõjusate õpetajate puudus, sest kvalifikatsiooni saab alati omandada kui õpetaja amet sobib. Lisaks on hariduse rahastamine jätkuvalt probleem. Koolipidajal on keeruline, sest riigi poolne toetus ei kata hajaasustusega piirkondades asuvate koolide vajadusi. Kooli rahastamist nähakse pigem kuluna kui investeeringuna tulevikku,“ arvab Marget. Direktori sõnul on just seda kitsaskohta aidanud seniajani vältida asjaolu, et gümnaasiumil on hetkel olemas enamus õpetajatest. „Seda tänu sellele, et mitmed neist on valinud töötamise Vändra Gümnaasiumis, arvestamata, et igal hommikul tuleb sõita õpilaste juurde kaugemalt, kui 50 km. Selle eest tuleb neile tänulik olla. Tänuolekud oleme kõigile siinsetele õpetajatele, kes on jäänud õpetaja ametisse, vaatamata selle keerukusele ning võimalustele töötada mõnel teisel erialal. Meil on pädev ja pühendunud õpetajaskond. Me vajame vaid lastevanemate suuremat usaldust koolis tehtava suhtes.

Lisaks me õpime kogu aeg, nii õpetajad kui ka kooli juhtkond,“ ütleb direktor.

Teadupärast on Vändra Gümnaasium ainuke keskharidust pakkuv õppeasutus Põhja-Pärnumaa vallas. Küsimusele, kas kool tunneb ennast kogukonna ja valla poolt piisavalt väärtustatud vastas direktor nii: „Koostöö vallavalitsusega on hea, haridus- ja kultuuriosakond on alati toetav. Vallavanema Aivar Mäe eestvedamisel saame loodetavasti kontsertide sarja kaudu meid külastama selliseid inimesi, kes meie koolimajas kunagi käinud ei ole. See on kogukonnas sidususe ja koostöö arendamise jaoks väga oluline. Volikogu on siiani gümnaasiumiosa säilitamist toetanud ja see on tore. Usun, et meie tulemused on tõendiks, et see on õige otsus olnud. Koolil on täna, lisaks põhirollile, ka palju muid ülesandeid. Kuvame küll oma tegemisi kooli kodulehel ja sotsiaalmeedias kuid seda, kui palju tehakse igapäevase õppetöö toimumise nimel koolis, seda kogukonnas piisavalt veel ei teata. Loodame tulevikus, et kogukonna arvamusi liidritel jagub tunnustavaid sõnu kooli puudutavate meediakajastuste juurde. Kogukonnas kooli väärtustamine ja hinnang koolile sõltub peamiselt sellest, kuidas õpetaja oma tööd teeb ning mil moel lapsed ja vanemad seda tajuvad ja ise tegemistesse kaasatud on. Kaasatust ja koostööd me soovime kindlasti tõhustada. Meil on välja kujunenud koostööpartnerid kuid päris kogukonnakeskse koolini on veel pikk tee minna. Kool peab olema kogukonna keskmis. Soovime, et kooliga suhtlus oleks tihedam ja sisukam. Meie jaoks on oluline, et lapsevanemat ei peaks kutsuma kooli vaid ta tahaks ise tulla. Rohkem kuulamist, arutamist ja kaasa mõtlemist ning siis kujundame seisukohti. Sama kehtib kõigi kogukonna liikmete ja koolipidaja ehk vallavolikogu kohta. Vahel kipub see vastupidi minevat.“

Suunates pilgu tulevikku ja küsides, milline on Vändra Gümnaasiumi õpikeskkond viie aasta pärast sai toimetus gümnaasiumi direktorilt vastuseks: „Aastal 2027 on meie õpikeskkond turvaline, arendav ja kooliperet toetav. Meil on jätkuvalt olemas kõik õpetajad ja tugispetsialistid. Lapsevanemad ja kogukonna liikmed on kooli tegevustesse kaasatud, see on muutunud kooli normaalseks toimise viisiks. Tulemused KiVa rakendamisest peegelduvad õpilaste ja õpetajate vahelises heades ja usalduslikes suhetes. Märkame, sekkume, toetame oma koolipere kõiki liikmeid. Meie tunnid on huvitavad ja eluga lõimuvad. Õpilased teevad arukaid valikuid ja oskavad vastutada, sest tundide ülesehitamisel kasutame Ettevõtliku Kooli tunnimudelit, mis seda võimaldab. Koolipere liikmed on ettevõtliku hoiakuga ja edasiiviiva mõtteviisiga. Meie õpetajad ja õpilased on füüsiliselt aktiivsed, tun-

dides on Liikuma Kutsuva kooli elemendid ja vahetunnid on aktiivset tegevust täis. Meil on rohkelt õpiprojekte ja loimitud õpet. Koolis on koostööne õhkkond. Esimeses kooliastmes oleme läinud üle ainetundidelt üldõpetusele. Huviharidus on meie õppekava osana arvestatud. Hindamissüsteem on uuendatud. Ei ole hinne, vaid on informatsioon, mis on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja viise. Kogukonnal on võimalus osaleda kooli arenduses ja juhtimises. Valla haridusasutused hoiavad ühte, seavad koos ühiseid eesmärgi, mis tagavad alus- ja põhihariduse ühtse,

tugeva kvaliteedi. Huvikoolidel on suurepärased õpikeskkonnad ja mitteformaalne haridus on üldhariduses arvestatav. Laste õpitee lasteaiast gümnaasiumi lõpuni on koos kujundatud ja vastutus jagatud. Gümnaasiumis läheb korda see, mis toimub lasteaias ja vastupidi. Koos otsitakse lahendusi kui õpetajaid napib. Põhikoolid panustavad teadlikult valla gümnaasiumiastme õpilaste järelkasvu. Valla haridusvõrk on terviklik toimiv süsteem. Vändra Gümnaasiumis omandatu vastab ühikonna ootustele, teadmised ja oskused on püsivamad. See kõik pakub ohtralt koolirõõmu ning seda jagub kogukonnaga jagamiseks.“

Ülemisel pildil: Halloweeni stiilipidu
Alumistel pildidel: Õpilasfirmade jõululaat. Pildid erakogust

Vändrakas Tarvo Seeman saavutas Eesti meeste MV males 4. koha

alias ŠAHH MATT

Võistlustega tähisti ühtlasi 100 aasta möödumist esimest Eesti meeste meistri-võistlustest Tallinnas.

Eesti meistriks tuli Aleksandr Volodin, teisele kohale tuli üllatuslikult Andrei Timošin ja kolmas koht läks Kaido Külaotsale. Rahvusvaheline meister Tarvo Seeman saavutas kuue punktiga 4. koha! Seeman läbis turniiri puhaste paberitega – tema kontosse jäi 3 võitu ja kuus viiki.

Tuhat tänu turniiri ettevalmistust toetanud volikogu liikmele Ralf-Henry Kaasile!

25.-27. novembril toimus Pühajärve SPA Puhkekeskuses traditsiooniline XXII Pühajärve handicap-turniir, kus saavad kokku tippmaletajad, kultuuri-tegelased, ajakirjanikud ja ärimehed, et omavahel kiirmales mõõtu võtta.

2022. aasta Eesti meeste maleparemikku näeb: <http://chess-results.com/tnr705406.aspx?lan=1&art=4>

Pühajärve Puhkekeskuse omanik Tiit Vähi B grupi võitja auhinda Tarvo Seemanile üle andmas. Pildi autor Ülde-Ella Tõnnis.

Lasteaiad kogusid nutiprahti

KADRI SPIEGEL

Vändra Lasteaia õppejuht

Kuusakoski ja Telia eestvedamisel toimus järjekordne ja ulatuslik kampaania Nutijaht. Kampaania eesmärgiks oli üle Eesti kokku koguda prügina seisvad väikeelektroonikaseadmed ning tõsta eeskätt noorte teadlikkust elektroonikajäätmete sorteerimise tähtsusest.

Kuigi jõuludele eelnev aeg on lasteaias üks kiiremaid tööaegu, leidis Vändra Lasteaia personal aega osaleda Nutijahi kampaanias Töötajad kogusid kokku nii kodudest kui ka töölt kasutusesta seisnud ja katkise väikeelektroonika ning lasid selle ringlusesse. Toodi juhtmeid, arvutihiiri ja klaviatuure, ruutereid, vanu telefone. Nendest mitmed seadmed leidsid uue omaniku või kasutust laste mängunurgas. Kokku saadi kappidesse, sahtlitesse ruumi 30 kilogrammi jagu. Kampaania eesmärgiks on tõsta teadlikkust elektroonikajäätmete sorteerimise tähtsusest, et need ei satuks olmeprügi hulka. Järgmisel aastal tasub kindlasti uuesti osaleda ning kaasata kogumisse ka lapsevanemad. Rukkilille majale, kes kampaaniast väga aktiivselt osa võttis, naeratas loosiõnn ning nad võitsid kahe erineva virtuaalsündmuse (Gameboy Tetrise ja Gram-Of-Funi) piletid. Kuusakoski ja Telia korraldatud vanaelektroonika kogumisest Nutijaht võttis osa kokku ligi 6000 inimest üle Eesti, kes töid taaskasutusse kokku 4,5 tonni prügina seisnud väikeelektroonika seadmeid.

Hea lugeja! Minu nimi on Indrek Saar ja juba novembri lehes ilmus üks minu poolt kirjutatud igapäevast vee-tarbimise tähtsust puudutav nõuanne.

Täna on mul hea meel teatada, et oleme alustanud toimetusega pikaajalist koostööd ning edaspidi saab minu tervisliku elustiili nõuandeid lugeda valla lehe terviserubriigis. Seega võib iga kuu lehenumbri leia nippe ja mõtteainet ühel järgnevalt toodud teemal: toitumine, liikumine, magamine ja vaimne tervis.

Lühidalt: Olen Vändras sündinud ja põhikoolis käinud. Sealt edasi jätkusid minu õpingud Audentese Spordikoolis ja peale seda lõpetasin Tallinna Ülikoolis kehakultuuri eriala.

Täna sel päeval olen kodukohas tagasi ja tegelen ring-treeningute, personaaltreeningute, massaaži ja toitumisalase nõustamisega. Lisaks arendan igapäevaselt ka oma idufirmat, mille eesmärk on pakkuda erinevaid tervislikku elustiili toetavaid programme.

Minu poole võib alati pöörduda mistahes tervislikku elustiili puudutavate küsimustega. Samuti võib mulle kirjutada kui soovite, et mõni muu tervislikku elustiili puudutav teema leiaks tulevikus lehes kajastamist. Minu kontaktid:

+372 5373 2622,
indreksaar89@gmail.com

Ajaga piiratud söömine ja selle kasulikkus

Terviserubriik

INDREK SAAR

tervisliku elustiili edendaja

Järgnevalt tuleb juttu ajaga piiratud söömisest (ingl **k time-restricted eating**). See on suurepärane moodus oma tervise uuele tasemele viimiseks.

Kõige levinum söömistsükkel on 16/8 ehk siis 16 tundi ei söö midagi, tarbid ainult kalorivabasid vedelikke ja 8-tunnise akna sees toimub söömine. Soovitatav on süüa 2-3 konkreetset toidukorda ja vahepeal mitte näksida. Erinevalt vahelduvast paastust, mis hõlmab ka kalorite piiramist, võimaldab ajaga piiratud söömine inimesel süüa nii palju, kui ta soovib. See muidugi ei tähenda, et nüüd oleme avastanud nõu graali ja meil on võimalus nii palju rämpstoitu näost sisse ajada kui vähegi magu kannatab. Nii lilleline olukord siiski ei ole. Ka ajaga piiratud söömisel on kindlasti mõistlik valida toiduks kvaliteetseid ja toitaineterikkaid toiduaineid nagu näiteks: muna, avokaado, liha, köögiviljad, pähklid jms.

Ajaga piiratud söömise peamised tervisega seotud eelised:

- Tõuse kasvuhormooni tase, uuringute kohaselt võib tõusta isegi 5-kordselt. See soodustab rasva kadu ja lihaste suurenemist.
- Mitte söömise perioodil algab nn rakkude parandamise protsess. See hõlmab ka autofaagiat, mis aitab säilitada tasakaalu sünteesi ja lagunemise ning sellele järgneva rakkuliste toodete ringlusevõtu vahel. Selle abil nälgiv rakk paigutab ümber toitainete tarbetutest protsessidest olulisematele.
- Ajaga piiratud söömine võib aidata kaotada kaalu ja kõhurasva, ilma et peaks teadlikult kaloreid piirama.

- Mitte söömise perioodil võib insuliini tase langeda ja insuliinitundlikkus paraneda. See soodustab keha rasva vähenemist. Ajaga piiratud söömine võib vähendada insuliini resistentsust, alandades veresuhkru taset 3-6% ja tühja kõhu insuliini taset 20-31%, mis kaitseb II tüüpi diabeedi eest.

- Mõned uuringud näitavad ka teatud põletiku markerite vähenemist, mis on paljude krooniliste haiguste võtmeguriteks.

- Ajaga piiratud söömine võib vähendada „halva“ LDL-kolesterooli, veretriglütseriidi, põletikulisi markereid, veresuhkru ja insuliini-resistentsust ehk kõiki südamehaiguste riskifaktoreid.

- Ajaga piiratud söömine suurendab aju hormooni BDNF-i (võtmemolekul, mis osaleb õppimise ja mälu seotud plastilistes muutustes) ning võib soodustada uute närvirakkude kasvu. Samuti võib see kaitsta Alzheimeri tõve eest.

Kuid ajaga piiratud söömine ei pruugi olla sobilik kõigile. Kui oled alakaaluline või sul on varem esinenud söömishäireid, ei tohiks alguses võib-olla nii pikalt mittesöömata olla, ilma et oleksid eelnevalt konsulteerinud tervishoiutöötajaga. Samuti ei ole kõige mõistlikum ajaga piiratud söömist teha siis, kui oled rase või toidad last rinnaga.

Kuidas alustada?

Kirjeldan enda näitel lühidalt, kuidas näeb välja minu ajaga piiratud söömise päevaplaan.

- Hommikul esimese asjana joon rohkelt vett (2-3 klaasitäit), kuhu lisan sisse: sidruni, hiimalaja soola ja cayanne pipart. See on ka eelmises lehenumbri avaldatud retsept nimega Hommiku detox)

- Seejärel, umbes ühe tunni möödudes joon kruusi musta kohvi.

- Esimene toidukord on kella

suvila. Päästjate kohale saabudes põles ühekordne maja leegiga, inimesi teadaolevalt sees ei olnud. Kustutustööde käigus avasid päästjad maja konstruktsioonid, et kolletele paremini ligi saada. Kella 22.30ks oli tulekahju likvideeritud. Põles suvila 10x10 meetrit, mis sai tugevaid tule- ja veekahjustusi. Päästjate sõnul sai tulekahju alguse köögist, kuid tekkepõhjus ei ole teada. **Päästetöödega tegelesid** Pärnu, Häädemeeste, Kilingi-Nõmme, **Pärnu-Jaagupi, Vändra kutselised** ja Taali vabatahtlikud **päästjad**.

10-11 vahel. Toiduks valin proteiini ja kasulikke rasvhappeid sisaldavad toiduained. Soovitan hommikul vältida süsivesikuid (puder, võileivad, puuviljad jm).

- Teine toidukord on kella 12-15 vahel. Toiduks valin samuti proteiini ja kasulikke rasvhappeid sisaldavad toiduained ja võtan juurde ka süsivesikuid sisaldavad toiduained (nt riis, kartul, tatar, puuviljad). Väldin oma toitumises teadlikult teravilju sisaldavaid toiduaineid. Sellest, mida teravilja tooted inimese organismile põhjustavad kirjutatan mõnes järgnevas lehenumbri.

- Kolmas toidukord on kella 18-19 vahel ja söön sarnaselt nagu lõunal.

Nende kolme toidukorraga saab minu koht täis ja rohkem süüa ei ole tarvis. Peale seda algab periood (umbes 15-16 tundi) kus ma midagi ei söö. Joon vaid vett, mille sisse soovitan aeg-ajalt sisse lisada pisut hiimalaja soola. See aitab organismil kätte saada vajalikud mineraalained ja on abiks öösel toimuvatele organismi puhastusprotsessidele.

Kohandage eelpool antud soovitusi enda päevaplaaniga ja ma garanteerin, et üsna pea tunnete märgatavat erinevust võrreldes varasemaga. Kellel on kaaluprobleemid, siis teadmist on ühe kõige lihtsama ja tervislikuma kaalukaotuse meetodiga. Samuti tõuseb energiatase, kehas olevad põletikud hakkavad vähenema, silmad särava ja palju muud. Uus aasta on kohe algamas ja ees ootab aeg endale uusaastalubaduste andmiseks. Miks mitte haarata algaval aastal kontroll oma tervise üle!?

Häid pühi ja algavat uut aastat!

Indrek Saar
tervisliku elustiili edendaja

Meenutusi külapillimeeste kokkutulekult Pärnu-Jaagupis

TOIMETUS

küsimustele vastas
Pärnu-Jaagupi Rahvamaja
juhataja Gerda Mölder

3. detsembril toimus Pärnu-Jaagupi rahvamajas järjekordne külapillimeeste kokkutulek. Toimetuse käis sündmust vaatamas ning ühtlasi uuris, missugune on selle pika traditsiooni alguslugu ja millised on tulevikuplaanid.

Sündmus on alguse saanud Vee rahvamajast ja selle idee autor oli Silvi Kruusa. Pärnu-Jaagupi rahvamaja kolis sündmus aastal 2014 ning tänavu toimus külapillimeeste kokkutulek juba 26. korda.

Kokkutulek on mõeldud kõigile ning vanuselist piiri ei ole. Gerda sõnul on just see õige rahvapidu ning ainsaks piiriks on vaid inimeste erinevad huvid. Seega kui inimesele rahvalikud viisid ei meeldi, siis ilmselt pole tal ka aimu,

milline see õige rahvapidu välja näeb.

Külapillimeeste kokkutuleku eripära seisneb selles, et osalejad teevad sündmuse alguses alati lava äärel pillidest ilusa näituse. Tihti kaasneb sellega ka erinevate pillide tutvustamine. Erilist tähelepanu saavad pillid, mis on ise meisterdatud või kui nende pillide saamislugu on kuidagi märkimisväärne.

Kuna Gerda ei ole päris esimestel kokkutulekutel ise osalenud, siis paraku ta ei oska viimasel kümnendil toimunud sündmust sellele eelnenud ajaga võrrelda. „Samastean, et nende ligi 10-aasta jooksul, mis oleme ise saanud korralduses kaasa lüüa, ei ole erilisi muudatusi olnud. Tean, et Vee rahvamajas olid alati pillimehed kaasa võtnud meelepärast nosimist – leiba, soolaliha jne ning võin öelda, et esimesed aastad Pärnu-Jaagupi rahvamajas läksid täpselt samamoodi. Vat see oli lahe! Nüüd oleme Triinuga aastaid ise osalejatele laua katnud,“ ütleb Gerda.

Selaastal oli kokkutulekut avamas Kristi Kool, kes andis väga ilusa kontserdi. Kristi tuli kohale Tartumaalt ja ta on kolmanda põlvkonna teppo-tüüpi lõõtsamängija. Rahvamaja andmetel oli selle aasta kokkutulekule tulnud esinejate arv hinnanguliselt 30 inimest ja pealtvaatajaid oli saalis umbes 70. Gerda sõnul on tegemist väga populaarse sündmusega: „Kuigi meil on kuulutusel kirjas maakonna külapillimeeste kokkutulek, siis tegelikult on asi maakonna piiridest ikka kaugel. Sel korral oli meil pillimehi Lihulast, Sakust, Pärnust, Raplamaalt ja mujalt. Võib vabalt öelda, et oleme selle sündmusega tuntud üle terve Eesti. Lisaks on selle üritusega nii, et kui keegi küsib minult, kui kaua see kestab, siis jään alati vastuse võlg! Kuna kõik toimub suhteliselt vabas vormis ja mitte mingit ajalist piirangut ette seatud pole, siis kujunebki see päev just nii pikaks kui palju keegi esineda soovib. Aga see on vahva! Ma ise olen alati selline natuke ärevil, sest

ei tea ju, mis täpselt juhtuma hakkab. Samas on väga lahke ja mõnus õhkkond kus viibida ja nautides olla.“

Gerda arvates on rahvamajal selle sündmuse korraldamisel ikka tõeline meeskonnatöö. Mait Lehtsalu ja Jakob Kaunissaare levitavad sõna, teevad kava-plaane, proove jne. Gerda teeb kuulutused, tellib söögid ja helistab läbi pillimehed. „Pillimeestest on mul juba aastaid korralik list numbritega. Nii see sündmus toimuma saabki. Nagu ikka, koostöös peitub võlu!“ lisab Gerda.

Küsimusele, et milline näeb välja külapillimeeste kokkutulek 5-aasta pärast vastas Pärnu-Jaagupi rahvamaja juhataja nii: „Arvan, et 5-aasta pärast on see sündmus just täpselt samasugune nagu täna! Oleme Silvi loodud formaati siiani üritanud hoida ja katsume seda ka edasi teha. Mõne üritusega on kohe nii, et ei ole tarvis asju muutma hakata ning seda eriti veel lihtsalt muutmise pärast!“

Kokkutulekul esinenud Kristi Kool ja Pärnu-Jaagupi Rahvamaja juhataja Gerda Mölder. Toimetuse pildid.

Libatse küla tegemised aastal 2022

HELERI WAZZA

MTÜ Libatse külaselts eestvedaja

2022. aasta oli koroonapandeemia järelmõju aasta. Külaselts oli sel aastal vaiksem kui muidu. Seega väga suuri sündmusi meil ei toimunud.

Samas Libatse küla ei ole ainult külaselts – siin on lisaks külaseltsile palju tegusaid inimesi, kelle eestvedamisel tehakse toredaid tegusid ja viiakse läbi vahvaid ettevõtmisi.

Aastale tagasi vaadates tuleb tõdeda, et ei olnudki see nii väga vaikne.

Suvel käisime ekskursioonil „Eriline Ida-Virumaa“. Astusime tõeliste kaevurite

jalajälgedes ja saime osa nende igapäevasest tööelust rōsketes, pimedates kaevanduskäikudes. Lisaks ka uusi teadmisi põlevkivi kaevandamisest, tööstuse toimimisest ja arengust.

Suursündmus on meil alati romuralli-jaanisimman. Seekord ei olnud ilmataat meie tiimis kuid ralli sai sellegipoolest vahva ja jaanipeole pidulisi jätkus. Selle sündmuse korraldusmeeskond on seni jagunenud kaheks: Romuracingu meeskond korraldab ralli osa ja jaanipidu on külaseltsi vastutada. Romu-mehed ongi selle aasta tegijad meil olnud. Nende eestvedamisel toimus meie külas ka järjekordne rallisündmus: Rahvasprint, mis toimus oktoobris. Koos meie küla Ruth Lauriga korraldavad nad nüüd ka aasta-

lõpu tantsuõhtu.

Senisest veelgi turvalisema mänguväljaku tagamiseks soetas külaselts sinna uusi, ohutuid atraktsioone. Tänu vee- ja kanalisatsiooni kaevetöödele kerkis meie lastele igati uhke liumägi kus veedetakse aega hiliste õhtutundideni.

Meie küla Helle Sadrak korraldas suvel vahva aiamaa peo, kus sai tantsida ja vaadata oma küla inimeste toredaid etteasteid.

Raamatukogus käib koos kamp vahvaid naisi ja mehi, kes nimetavad end „Lõbusateks lõksutajateks“. Igal nädalal on arutluse all erinevad jututeemad või tegevused. Näiteks on valmistatud kaarte, punutud punutisi, nostalgilist noorusaja mälestusi meenutades ja vaadatud filme. Helle eest-

vedamisel käivad eakamad daamid ka lasteaias majas võimlemas.

Toimunud sündmustest kõige värskem uudis on, et Pärnumaa sädeinimise tiitel tuli sellel aastal Libatse külaseltsi liikmele, Marko Looringule.

Lisaks tegusatele inimestele on meie külas päris palju töödajaid, kes on külale toeks. Meil on kena elukeskkond ning meie tegemisi on toetanud võimaluste piires ka vallavalitsus. Samas oleme püüdnud ka hästi palju ise hakkama saada ning sellepärast on meie peod sageli sissepääsu piletiga.

2023. aasta plaanid on veel tegemata. Meil ei ole kunagi pikalt ette tehtud plaane. Lehitame vanale hüvasti ja astume uude aastasse uute lootuste ja ootusega.

Üleval: Suvine ekskursioon erilisse Ida-Virumaa. Vasakul: Libatse küla iga-aastne suursündmus Libatse romuracing ja jaanisimman 2022

Oleme tänulikud kõigile toetajatele ja kaasaelajatele! Õnnelikku uut aastat!

Heleri Wazza
Libatse külaselts

Lasteaed Pesamuna jõulutrall

TIINA SINIJÄRV
Pärnu-Jaagupi Lasteaed
Pesamuna õppejuht
(toimetuse pildid)

Oli 19.detsembri esmaspäeva hommik, kui juba varakult hakkas lasteaias üks karu ringi luusima, et koos Pesamuna perega trallitada.

Ei läinud kaua mööda, kui temaga liitusid Kass ja Rebane, et kõik koos lapsi õue oodata. Õige pea tulidki lapsed õue ja kohale tulid ka Pesamuna pereliikmed Libatsest ja Vahenurmest. Jõulutrall võis alata! Kiisu ja Tibuga sai lõbusalt tantsu lüüa ning igaüks sai selle eest tantsulõvi medali kaela. Konnakese seltsis sai lõkkel vahukomme küpsetada ja Karuga koos tehti rühmafotosid. Lisaks hommikusele

Karule, oli veel kaks Karu talveuinakust ärganud, et koos lõbusasti Jõulutrallil lustida. Kui üks Karu poseeris lastega rühmapiltidel, siis koos teiste Karudega visati lumepallidega täpsusviskeid. Peale suurt ja väsitavat viskamist söödi näljaleevenduseks kaneelisaia ja rüübati sooja teed. Hoovil silkas ringi ka üks Rebane, kellega sai lumesõda pidada, teda taga ajada või lumes püherdada ja muid vigureid teha. Uskuge või mitte aga kõigele lisaks oli võimalik sõita jõulutrammiga, mida juhtis härra Jänes isiklikult. Päeva nael oli muidugi imekaunis poni, kes sõidutas vapralt kõiki väikesi soovijaid. Jõulutrallist sai osa üle 70 väikese Pesamuna pereliikme ja terve esmaspäeva hommikupoolik oli täis rõõmsaid kilkeid ja naeru.

OOTAME SIND

*Kujundamise
kiirkursusele*

27 | 13.00-16.00
DETSEMBER | PÄRNU-JAAGUPI
RAHVAMAJAS

29 | 13.00-16.00
DETSEMBER | TOOTSI
NOORTEKESKUSES

Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna rõõmustab lastevanemate toetuse üle

KÜLLI LUMI
Pärnu-Jaagupi Lasteaed
Pesamuna direktor

Pärnu-Jaagupi lasteaias Pesamuna laste ja töötajate pere on ülimalt tänulik oma lapsevanematele ja sponsoritele.

Sellel aastal on meid väga palju aidatud. On panustatud nii ürituste, aja, ideede, töö, materjalide, kingituste kui ka hea sõna näol. Termopuit OÜ, Boardic Eesti OÜ ja Akkelrac OÜ panustasid heldelt materjalidega. Urmet Kalden, Kristel Lääts, Raiko Liiv, Ragne Pirs, Marje, Merle Melts ja veel paljud lapsevanemad on need, tänu kellele on nüüd Vahenurme majal

püstkoda, poriköök, uus suur liivakast, värskendatud õueatraktsioonid, värviprinter, muusikakeskus ja jõulukigitused. Libatse OÜ, Kristjan Rahu ja Madis Pirs ehitasid valmis Libatse ja Pärnu-Jaagupi mudaköögid. Libatse maja sai hoolekogu esindaja Kadi Pärna eestvedamisel lisaks poriköögle uued kiiged ja värskendatud õueatraktsioonid. Libatse Romu-racing MTÜ antud rehvidest

valmis Libatse lastele takistusrada. Lasteaia hoolekogu liikmete eestvedamisel korraldatud suurejoonelise Lasteaia tähtspäeva ürituse abil korjatud rahadest saime uue tasakaalukiige, minikarusselli ja muid kingitusi. Ragnar Künnap, Arvi Susik, Asko Elmend, Ott Roossaar, Raido Looring võtsid oma südameasjaks paika panna Pärnu-Jaagupi maja õueala atraktsioonid.

// Suur tänu suure südamega inimestele!
Tulgu kõik head soovid ja teod teile kuhjaga tagasi!

Küllil Lumi
direktor

Head Põhja-Pärnumaa inimesed!

Aastaring käib ikka ühtemoodi, talvine pööripäev on seljatatud ja pikemate päevade ootus annab energiat edasi tegutseda. Tähistasime oktoobris juba 5. valla aastapäeva ja meie valla arengus on ees ootamas põnevad muudatused.

Saabuv aasta on liikumisaasta. Minu eesmärgiks on nii mõndagi meie vallas liikuma panna.

Uuel aastal on tähtsal kohal kultuur ja haridus, mida aktiivselt elavdame. Peale jõuluvaheaega saavad Pärnu-Jaagupi muusikakooli lapsed alustada tunde uue akustilise lahendusega ruumides. Lisaks alustavad mobiilsed muusikakoolid Kergus ja Tootsis. Tuleval aastal toimuvad esimesed kontserdid Lüdigis saalis ja avatakse uus kunstigalerii Vändras.

Haridusse panustamine on kindlasti prioriteet. Lisaks õpetajate palga tõstmisele teeme kõik, et meie lasteaia- ja huviharidusõpetajate palgad oleksid samal tasemel. Kevade tulekul alustame õpetajate kampaaniaga, et leida juurde kvalifitseeritud ja häid pedagooge.

2023. aastal alustame suure üürimajade projektiga ning uued hooned kerkivad meie kõigisse tõmbekeskustesse. Olulisel kohal on Tootsi tuuliku- ja päikesepargi rajamine, mis annab võimaluse tulevikus meie valla elanikel tarbida soodsalt energiat ning ettevõtjatel rajada väga heade tingimustega Tootsi ettevõtlusparki oma ettevõtted.

Sportist ei saa me üle ega ümber, sest meie enda valla mees Janek Oiglane on aasta meessportlane. Meie sportlased on tublid ja pealekasv on suur. Spordiklubide tegevus on suurepärane ja iganädalaste medalitesajuga ei jõua järke pidadagi.

Ja loomulikult meie head ettevõtjad! Teie olete meie valla kindel alustala, kellega koostöös saame Põhja-Pärnumaa vallas imesid teha.

Meie vald on suur, tegemist on palju ja igaüks meist saab valla arengule kaasa aidata. Kui soovid Põhja-Pärnumaa vallale aastalõpu kingitust teha, siis kõige suurem kingitus on enda sisse kirjutamine meie valda.

Appi, ja see lumi!

Soovin teile kõigile toredat jõuluaega ja kultuurist pungil uut aastat!

Teie vallavanem Aivar Mäe

Põhja-Pärnumaa vallavanem.
Pildi autor: Eva Soosaar

Tootsi kooli õpilased jõululuule konkursil

OLGA KALJUSTE

Tootsi Lasteaed-Põhikooli emakeele õpetaja

Lõppes 4. Pärnu linna ja maakonna õpilaste jõulu- luuletamise konkurss, mille käigus kutsuti kõiki Pärnu linna ja maakonna kooliõpilasi enda loodud jõulu- või talveluuletusi Pärnu Jõulukülale saatma.

Sellel aastal laekus konkursile kokku 180 jõulu- ja talveluuletust. Žürii valis konkursile esitatud luuletuste seast välja 30 parima sõnumi ja sõnastusega luuletust. Konkurss on andnud loovatele kooliõpilastele võimaluse eneseväljenduseks ja ka avalikuks esinemiseks. Tootsi Lasteaed-Põhikoolist osales konkursil viis õpilast, kellest finaali valiti neli: Katre Klemmer, Kevin Helde, Carolina Lindvee ja Renar Nurk. Parimad esitused selgitati välja 2. detsembril toimunud avalikul salvestusel Kaubamajaka aatriumis ja parimad videod avaldati Jõuluküla kodulehel.

Samuti on valmis saanud luo-

levihik, kuhu on koondatud kõikide eelmiste aastate Pärnumaa jõululuuletamise konkursi võitjate luuletused. Lisaks on kogumikus veel mõned parimad luuletused. Konkurss toimub alates 2019. aastast ning tagasiside koolidelt ja õpetajatelt on olnud väga positiivne ning osalus muutub aastatega aina aktiivsemaks. On märkimisväärne, et nelja aastaga on konkursile saadetud üle 780 jõulu- ja talveluuletuse. Luulevihiku koostamise eesmärk oli Pärnu linna ja maakonna koolinoorte parimate jõululuuletuste ja loomingu väärtiselt säilitamine ühte trükisesse. Sõnakunsti edendamiseks ja uute põlvkondade inspireerimiseks jagati luulevihikuid kõikidesse Pärnumaa koolidesse ja Pärnu keskraamatukogule.

Suured õnnitlused õpilastele finaali pääsemise eest – oli uhke tunne koos teiega Tootsi Lasteaed-Põhikooli esindada!

Olga Kaljuste
õpetaja

Tootsi ümbruse mets. Pildi autor: RMK

Tootsi riigimetsa kava on valmis

KRISTIINA VIIRON
RMK kommunikatsiooni- spetsialist

Järgneviks kümneks aastaks on RMK koostanud uue majandamiskava Tootsi ümbruse metsadele. Järgmisel aastal on plaanis teha seal lageraiet ja harvendusraiet.

Kuna tegemist on kõrgendatud avaliku huviga alaga, on eesiseisvad metsatööd kohalikega läbi arutatud ning nende ettepanekuid on majandamiskava koostamisel arvesse võetud. Sealjuures soovisid kohalikud ala laiendada raba suunas ja seda ka tehti. Samuti esitati ettepanek teha hooldusraiet eramute taguses paarikümneaastases metsas ning ka need tööd on järgmisel aastasse planeeritud.

„Plaanis on teha ka lageraiet, mida sageli peljatakse, kuid jätame kasvama tavapärasest märksa rohkem seemne- ja säilikipuid, et vaatepilt pärast raiet kenam oleks,“ rääkis Vändra metsaülem Aliis Kevvai.

„Ka ei planeeri me rahva soovil töid teede ääres kasvavatesse metsadesse, et rahvas saaks otse tee pealt minna vanasse metsa.“

Pärast raiet istutatakse lankidele kased. „Kuna tegemist on viljaka kasvukohaga, tekib jõudsalt lehtpuuliikide looduslikku uuendust ja koos istutatud kasega kujunevad neist aladest kase enamusega segapuistud,“ selgitas metsaülem.

Tegemist on teise majandamiskavaga, mida RMK Tootsi ümbruse metsadele koostab. Eelmine ei läinud töösse, sest valla üldplaneeringu koostamise käigus muutus Tootsi ümbruse kõrgendatud avaliku huviga ala suuremaks. Lisandusid ka alad, mida soovis lisada kohalik kogukond, nii et ühtekokku on Tootsi ümbruses kõrgendatud avaliku huviga ala suurus 339,7 hektarit.

Rohkem uuendus- ja harvendusraied ei ole Tootsi metsadesse järgneviks kümneks aastaks plaanitud, eelkirjeldatud tööd tehakse ära 2023. aasta jooksul.

Aastavahetus toob Tootsi postiteenustes muudatusi

KARIN LINNO
Omniva postiasutuste Lääne piirkonna juhataja

Vähese kohapeal teenuste kasutamise tõttu suletakse Tootsi postipunkt järgmise aasta alguses. Kuid postiteenus ei kao kuhugi vaid seda hakkab tooma koju või tööle personaalne kirjakandja. Et kohalikud elanikud saaksid harjumuspäraselt jõulupakid ja heade soovidega postkaardid teele saata ja kätte saada, siis on sulgemine plaanis tuleva aasta 1. jaanuaril. Pakke saab saata-saada ka hiljuti koostöös omavalitsusega paigaldatud uuest Tootsi pakiautomaadist. Postmargid, ümbrikud ja postkaardid on müügil ka Tootsi Coop Konsumis. Lähimad postipunktid asuvad Vändras ja Pärnu-Jaagupis. Personaalse kirjakandja tellimiseks helista personaalse

postiteenuse telefonil 664 3330 ning ütle, mis teenust soovid, mis ajal ja kuhu. See on tasuta, kui elad postiasutustest kaugemal kui 5 km, lähemalt tuleb maksab 5 eurot. Kehtivad täpselt samad hinnad kui postiasutuses ja maksad ainult ostetavate postiteenuste eest. Kirjakandja toob postkontori teenused ise sinu juurde: ta müüb postmarke, ümbrikke või paneb kliendi eest kirjad ja pakid tee. Samuti saab tasuda arveid, võtta vastu pakke ja kirju või tellida ajalehti ja ajakirju.

Lisaks helistamisele võib meile ka veebilehe www.omniva.ee kaudu ja alateema Kirjakandja tellimine alt kirjutada kuhu märgid enda soovi ja aadressi. Sinuga võetakse ühendust ja lepatakse kokku teenindamise aeg. Tellimust tullakse täitma üldjuhul juba järgmisel tööpäeval, aga mitte hiljem kui kahe tööpäeva jooksul

ajavahemikus kell 8-17.

Postmarkide ja ümbrike edasimüüjate arv suureneb. Soov on koostöös vallaga leida kohalikke ettevõtjaid või asutusi, kes on huvitatud postmarkide ja ümbrike müümisest, et suurendada postitoodete valikut kohapeal. Postmarke, ümbrikke, postkaarte jt tooteid saab osta ka Omniva e-poest. Omniva e-poe postitoodete valik on mitmekülgne. Omniva e-poest leiab laia valiku postmarke, postkaarte, pakendeid, postkaste, mida saad tellida nii postkasti, kulleriga kui pakiautomaati. Lisaks saab tellida enda kujundusega postmarke ja postkaarte. Filateelia huvilistele on suurim valik filateeliatooteid ja numismaatikud saavad soetada Eesti Panga münte. Valikus on ka loodussõbralikest materjalidest pakendid, villaümbrikud jt tooted.

Kaks uhket juubelit: Vändra klaasivabrik 200 ja Võidula mõis 150

Järgneva väljavõtte on koostanud Lea Toom ja see pärineb 2015. aastal Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna ajaloo ja arheoloogia instituudi lõpetanud Teele Jürivete bakalaureusetööst nimega Eesti klaasi-tööstus 19. sajandist kuni 20. sajandi alguseni suuremate klaasivabrikute näitel.

1822. aastal asutas Carl Amelung Vana-Vändra mõisa põhjapiiril Vändra-Kärumaantee äärde metsarikkale alale pudelivabrik, mille juhatajaks sai 1826. aastal Carl Rosenberg. Kuna kohalikul turul kasvas nõudlus aknaklaasi järele, rajas C. Amelung 1844. aastal Vändra mõisa alale teisegi klaasitööstuse aknaklaasi tootmiseks. Kuid ülevenemaalise majanduskriisi ja väliskonkurentsi survele lõpetas Vändra pudelitööstus aga 1860. aastal tegevuse ning sellest ajast hakati suuremat tähelepanu pöörama just aknaklaasi tootmisele.

18. oktoobril 1865. aastal ostsid Carl Moritz Graubner ja tema õepoeg Carl Rosenberg Vana-Vändra mõisa omanikult Alexander Carl von Ditmarilt mõisa piiril oleva talukoha Carolinenhof. Seda koos kõikide selle juurde kuuluvate maade, metsade ja hoonetega, mille hulka kuulus ka Amelungi klaasivabrik.

Anna-Elisabeth Reissi andmetel lammutati vananenud klaasivabrik, selle juurde kuulunud hooned, vanad kütteseadmed ja Amelungide elumaja üsna pea pärast tehingut. Asemele ehitati kaks uut klaasivabrikut – üks aknaklaasi ning teine õonesklaasi (mhpudelite) tootmiseks. Ehitamise järgselt kujunes klaasivabriku tegevus edukaks ning 1872. aastal ehitati uus mõisa peahoone, kus asus ka klaasivabriku kontor. Hoonel olid kohalikus vabrikus toodetud omapärased kumerad aknaklaasid, mis on osaliselt tänapäevani säilinud. Reissi kirjutisest jääb mulje, et ümberehitustööd viidi läbi 1860. aastate teisel poolel ning hilisemaid ehitusi ta ei maini. Samas ehitati Roosma andmetel ettevõtte ümber alles

1890. aastatel, mil seda ka laiendati ning alustati aknaklaasi tootmist vastavalt kohalike turunõuete kasvule. Kuna Roosma nimetab ainult 1890. aasta uuendusi, jääb selgusetuks, kas viidi läbi mõlemad täiendustööd või siiski mitte.

1872. aastal ostis C. M. Graubner Rosenbergi osakud ja muutus seeläbi Vändra klaasivabriku ja Carolinenhofi ainuomanikuks. Ka selle tehingu akt on Reissi sõnusaalitud. 1882. aastast osales klaasivabriku ja mõisa juhtimisel C. M. Graubneri vanem poeg Carl Alexander Graubner. Mõis ja vabrik töötasid n-ö käsikäes – klaasivabrik andis tööliste töö ning mõisamajandus kindlustas tööliste toitumise. Lisaks klaasitööstuse arengule panustati olulisel määral ka mõisamajandusse – endise metsamaa arvelt hariti üles järjest suuremaid põllumaid. Reiss on märkinud, et 1900. aasta seisuga töötas klaasivabrik suure tulemusega. Suurimaks kliendiks olevat klaasi kõrge kvaliteedi tõttu olnud Moskva fotoplaadivabrik.

1910. aastal C. M. Graubner suri ning ettevõtet asus juhtima C. A. Graubner. Ka Vändra pudelivabrik olevat lõpetanud 1910. aastal tegevuse seetõttu, et kaotas oma peamise turu Venemaa sisekubermangude näol. Samas tundub eeltoodud väide ebatõenäoline, kuna teiste allikate järgi jätkasid kõik teised klaasivabrikud neil aastail veel tavapäraselt tööd kuni I maailmasõjani. O. Karma andmetel osteti Vändra vabrikusse liiva lähedal asuvast Piista külast. Ka Anton Jürgenstein kirjutab oma mälestustes, et tema isa ja Vändra klaasivabriku omanik Moritz Graubner olevat olnud tuttavad ja kui Jürgensteini isa ostis Piista talu, soovitanud Graubner tal järgi uurida, kas seal ei leidu klaasi jaoks puhast valget liiva, kuna klaasivabrik kannatavat liivapuuduse all. Graubner tarnis liiva välismaalt läbi Pärnu ja Tallinna. Vändra vabrikust oli Pärnusse 75 ning Tallinnasse üle saja kilomeetri, mistõttu oli liivavedu kulukas. Selguski, et Piista maadel leidis

kvaliteetset klaasiliiva, mida Jürgensteinid hakkasid vabrikule müüma. A.-E. Reissi andmeil olevat vabrikusse 1900. aastal veetud liiva ka Saksamaalt. Vändra klaasivabriku tööliiskonna kohta on säilinud mitmesuguseid andmeid. Väidetavalt leidsid 1826. aastal Vändras tööd 22 vabrikanti (nii nimetati spetsialiste – klaasisulatajaid, -puhujaid jt). Neist 14 olid pärit välismaalt ja kaheksa kohalikest linnadest, nende hulgas arvatavasti ka mõned eestlased. Vabrikantidele lisandusid abitöölised (varustasid ettevõtet küttepudega jne), kelle täpne arv ei ole teada. 1860. aastaks oli tootmisel ametis 39 inimest

Tuginedes Vändra koguduse meetrikaraamatutele, on Maks Roosma järeldanud, et Vändra, Kärü ja Lelle klaasivabrikutes ning nende ümbruses sõlmiti arvestataval hulgal eestlaste-sakslaste segaabiellusi. Sõlmitud abielude seas esinevad perekonnanimed, mis said tuntuks ning levisid Eesti ja Liivimaa klaasimanufaktuuriides, nagu Drowing, Kaufelt, Kilias, Albrecht, Buchholz, Grimm jt. Ent järjest enam esineb kirikumeetrikates eestipärase nimega inimesi, kes omandasid klaasivalmistamisega seotud oskused. Üheks põhjuseks olidki ilmselt eelnimetatud segaabiellud saksa rahvusest klaasivabrikantide ja eestlaste vahel.

E. Alliksaare andmetel olevat Vändra klaasivabrikus 1879. aastal töötanud 57 inimest. Toodangut anti 76 000 rubla eest ja sajandivahetusel töötas seal 75 töölisi. 1913. aastal töötas Vändra klaasivabrikus 50 inimest ja selles toodeti 25 000 puuda (ligikaudu 410 tonni) aknaklaasi aastas. I maailmasõja ajal töötas Vändra klaasivabrik osalise koormusega, peamiselt tarniti kaupa Tallinnasse. 1917. aastal vabrik siiski suleti. C. A. Graubner suri 1918. aastal, klaasivabrikut asus juhtima tema poeg Karl Amandus Graubner. Maa-reformi käigus klaasivabrikut ei võõrandatud ning 1920. aastal asutas Karl Graubner aktsiaseltsi Vändra Klaasivabrik.

LEA TOOM

Võidula rahvamaja juhataja
MARJU HARMA-EPÄILYS
MTÜ Võidula Külaselts juhatause liige

Võidula mõis (Karolinenhof) on ehitatud 150 aastat tagasi Vändra klaasivabriku omanike elumajaks-kontoriks. Klaasivabrikut pole enam ammu. Kuid puust mõisahoone seisab väarikalt suurte põlispuude varjus Kärü jõe kaldal. Vallale kuuluv hoones asuvad Võidula Rahvamaja ja Põhja-Pärnumaa raamatukogu Võidula haruraamatukogu. Lisaks tegutseb siin ka MTÜ Võidula Külaselts.

Eakate jõululõuna koos lastega on üks traditsioonidest, mil külarahvaga mõisasaalis kokku saame. Igal suvel toimub kokkutulek, kuhu on oodatud kõik, kes on Võidulaga kuidagi seotud. Sellel suvel toimunud kokkutulekul tähistasimegi mõisahoone valmimise 150. ja Võidula (Karolinenhofi) 200. aastapäeva.

Külaseltsi rahvaga oleme korraldanud talgupäevi, et mõni probleemne paik külas jälle korda teha. Nii on endine meiereihoone ja söeahi võsast välja raiutud, keldrite "linnak" risust puhastatud ja möödujale nähtavaks muudetud, ujumiskoht korrastatud, sissekukkunud laudahoone katus lammutatud. Need on tööd, mida üksinda ei tee, kuid on mõisa ajaloo seisukohast väga olulised.

Juba 14 aastat osaleme külastusmängus Unustatud Mõisad

ja selle raames külastatakse peale mõisahoone ka kogu küla. Giidituuri käigus põimub mineviku jutt tänapäevaga, vanad hooned seisavad kõrvuti uutega ja vanade aegade lood annavad jõudu homseks.

1905. aastal oli Eestis mõisade põletamise aeg. Kui siis oleks tolleaegse nimega Karolinenhofi mõisale tuli otsa pandud, poleks meil täna midagi näidata. Kuid mõisnikud olevat siin aga heasüdamlikud ja ausad inimesed olnud. Nii läksidki mõisa töölised Türi poolt tulevale põletussalgale Rõusa teeristi vastu ja lubadusega see väike töö ise ära teha, saadeti mässav rahvahulk edasi. Loomulikult oli see hädavale ja oma tööandjale ei tehtud midagi halba. Lisaks mõisahoonele on tänaseni säilinud ka mitmed puidust tööliselamud, neist üks ka muinsuskaitse alla võetud.

Mineviku hea aura on mõisahoones alles. Mõisa hubases peosaalis on võimalik tähistada sünnipäevi, juubeleid jm perekondlikke tähtpäevi, korraldada kontserte, pidusid, koolitusi.

Lisaks pakume ka väljaspool külastusmängu päevi võimalust huvilisel tutvuda meie mõisa ja küla huvitava ajaloo.

Oleme tänulikud, et sellel aastal on meie juurde tee leidnud ka mitu turismifirmat. Kohtume mõisas!

Soovime kõigile kaunist aasta lõppu!

Võidula rahvamaja ja külaselts

Võidula mõisa peahoone 1929. aastal. Teistel pildidel vastavalt 2020. aasta sügisel ja 2012. aasta talvel. Pildid erakogust.

TTJA testis jõulutulesid ja mänguasju

AAP ANDREAS REBAS

TTJA kommunikatsiooninõunik

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) testis kontrollprojekti raames kuus erinevat jõulutuld, millest pooled osutusid nõuetele mittevastavateks. Testimise eesmärgiks oli hinnata jõulutulede vastavust elektri- ja tuleohutusnõuetele.

Testimistulemused näitasid, et enim probleeme esines jõulutulede juhustikega. Nõuetele mittevastavatel seadmetel olid peamiselt lubatud väiksemad toitekaabli juhtide ristlõigete pindalad, juhtme isolatsioonide mittevastavused ning ühel tootel puudus asjakohane tõmbetakisti, mille otstarve on ära hoida toitejuhtme seadmest eemaldamist.

Samuti oli probleeme jõulutulede juhtplokkide konstruktsioonide tugevustega, mida oli võimalik ilma tööriistadeta suhteliselt lihtsalt avada, võimaldades ligipääsu pingestatud osadele. Esines ka eksitava märgistuse juhtum, mille kohaselt sisetingimustesse mõeldud

seadet saaks seadmele paigaldatud märgistuse kohaselt kasutada ka õues. Kõik kirjeldatud puudused võivad põhjustada seadme kasutajale elektrilöögi- ja tuleohtu.

Nõuetele mittevastavateks osutusid kolm toodet:

- valguskardin 300LED IP 44 5,5 m,
- valguspall 50 LED,
- valguskett 100 LED 8 m.

„Juhime tähelepanu, et elektrilõhustuse või elektrilöögiõhu vältimiseks on ohutum kasutada jõulutulesid, mis töötavad patareidel või läbi toiteploki. Jõulutulede kasutamisel tuleb kindlasti järgida kasutusjuhendis kirjeldatud ning õues tuleks kasutada kindlasti vaid välitingimustesse mõeldud tulesid,“ kommenteeris TTJA tooteohutuse talituse juhataja Jana Baljutis-Kütt.

Nõuetele mittevastavaid jõulutulesid müünud ettevõtjate suhtes alustati haldusmenetlus.

Lisaks jõulutuledele testis TTJA kontrollprojekti raames ka 15 mänguasja, millest 3 ei vastanud nõuetele. Testimisel keskenduti plastik-

mänguasjade keemiliste ainete sisalduse ning väikelaste mänguasjade nõuetele vastavuse kontrollimisele.

Mänguasjad tuleb kavandada nii, et kokkupuude mänguasjas sisalduvate ainetega ei põhjustaks inimese tervisele kahjulikku mõju. Ohutuse tagamiseks on teatavate keemiliste elementide sisaldusele mänguasjades kehtestatud piirangud. Amet lasi analüüsida ftalaatide sisaldust plastikmänguasjades ning mitmete teiste erinevate elementide, nagu näiteks plii, kaadmium, kroom, nikkel jms eraldumist. Kokku võeti keemiliste näitajate osas testimiseks 10 erinevat plastikmänguasja (nukud, vannimänguasjad, plastikautod, klotsid jms), mis vastasid kõik nõuetele.

Testiti ka väikelastele (kuni 3-aastased lapsed) mõeldud mänguasju väikeste osade eraldumise osas. Kuna väikelastel on harjumus panna asju suhu, siis peavad neile mõeldud mänguasjad ning nendest eralduda võivad osad olema sellise kuju ja suurusega, et välistatud oleks

lapse lämbumise oht väikeste osade allaneelamise ning hingamisteedesse kinnijäämise tõttu. Kokku võeti testimiseks 5 väikelaste mänguasja, millest nõuetele mittevastavateks osutusid taas kolm toodet:

- väikelaste kõristite komplekt „Funny Baby“,
- kõristi/marakas,
- ladumistorn „koer“.

Nimetatud mänguasjadelt eraldusid testimise käigus väikesed osad (purunenud detailid, kõristi sees olevad pallikesed, koera silmad).

Nõuetele mittevastavaid mänguasju müünud ettevõtjate suhtes alustati haldusmenetlus, mille tulemusena on tänaseks tooted müügil eemaldatud ja tarbijatelt tagasi kutsutud.

TTJA teavitas eelnimetatud ohtlike toodete leidudest ka teisi Euroopa Liidu riike läbi kiirhoiatussüsteemi RAPEX („Safety Gate“ süsteem). Süsteemi eesmärgiks on vahetada infot liikmesriikide ja komisjoni vahel tarbijate tervist ja ohutust tõsiselt ohustavatest tarbekaupadest. Läbi RAPEXi tea-

vitatud ohtlike toodete nimistu on kättesaadav kõigile RAPEXi avalikult lehel, kus igal nädalal avaldatakse uus ülevaade ohtlikest toodetest. Lisaks leiab Eesti turule jõudnud ohtlike toodete kohta infot TTJA kodulehel avaldatud ohtlike toodete registrist. Seega saavad ka ettevõtjad ise täita oma hoolsuskohustust ning jälgida pakutava kaubavaliku turvalisust kasutajatele. Samuti saavad tarbijad tutvuda ohtlike toodete nimekirjaga, veendumaks, et nende kasutuses olevad tooted ei ole jõudnud ohtlike toodete nimistusse.

Nõuetele mittevastavad tooted.
Piltide autor: TTJA

Elektripaketti vahetades pöörake tähelepanu võimalikule leppetrahvile

AAP ANDREAS REBAS

TTJA kommunikatsiooninõunik

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) paneb südamele, et kodutarbijad pööraksid tähtjalisi elektripakette valides tähelepanu lepingu lõpetamise tingimustele. Seda eriti juhul, kui pakett näeb ette lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasu ehk leppetrahvi.

Viimastel nädalatel on tähelepanu pälvinud elektrimüüjate poolt pikaajaliste tähtjaliste pakettide hindade langetamine. TTJA sidesakonna juhataja Oliver Gailan juhatab tähelepanu, et kui inimene soovib taolise lepingu mistahes põhjusega varem lõpetada, siis võib sellega kaasneda ka trahvinõue: „Elektrilepingu ennetähtaegsel lõpetamisel ei pruugi elektrimüüjatel olla tingimustes leppetrahvi osas ettenähtud erisusi ka sel juhul, kui elektrileping lõpetatakse kinnisvara müügil või üürilepingu lõpetamisel. Plaan elukohta vahetada võib tulla aga ootamatult ning

lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasu võib olla küllaltki suur.“

Lisaks ei ole turul tavapäraks nii pikalt kestvate lepingute sõlmimine. „Jah, pikaajaline kindla hinnaga elektrilepingu olemasolu hetkelisel ebakindlal ajal võib tekitada teatavat turvatunnet kuid see ei tohiks olla ainus argument, et end pikaks ajaks lepinguga siduda,“ lisab Gailan.

TTJA tuleb meelde, et erireeglid kehtivad universaalteenusel – tarbijalt, kes soovib minna esimest korda universaalteenusel, ei tohi elektrimüüja kuni 2023. aasta 30. septembrini nõuda tähtjalises lepingus ette nähtud trahvi ennetähtaegse ülesütlelemise eest kui leping oli sõlmitud enne 23.09.2022. Nendele, kes kasutavad praegu universaalteenust, kuid soovivad minna üle tähtjalisele elektripaketile, soovib amet enne uue lepingu sõlmimist pöörata tähelepanu selle lepingu lõpetamise tingimustele, sest hiljem võib selle enneaegse lõpetamisega kaasneda trahv, juhul kui lepingutingimused seda ette näevad.

Pürotehnika saatmine postiga on keelatud!

BRITT-HELEEN KANDIMAA

TTJA kommunikatsiooni peaspetsialist

Detsembrikuus on Maksu- ja Tolliamet tuvastanud postisaadetistest sadu pürotehnilisi tooteid, mille omandamiseks puudus tellijal seadusejärgne õigus. Sellest tulenevalt juhib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) tähelepanu, et pürotehniliste toodete tavapostiga saatmine on Eestis keelatud.

„Aastavahetuse ootuses on hoo- gustunud pürotehniliste toodete soetamine internetist, sealhulgas välismaistest e-poodidest. Riigiti

on pürotehniliste toodete müüginõuded erinevad, mistõttu võib ostukorvi sattuda ka tooteid, mille omandamine ja kasutamine on Eestis keelatud või nõuab eriluba. Juhime tähelepanu, et pürotehniliste toodete postiga saatmine on Eestis keelatud – need peetakse tollis kinni ning kontrollitakse tellija õigust toodet omandada. Rikkumise tuvastamisele võib järgneda väärteomenetlus ja tellitud toodete hävitamine,“ kommenteeris TTJA tehnikaosakonna juhataja Ingrid Teinemaa.

TTJA paneb inimestele südamele, et pürotehnika tellimisel peab:

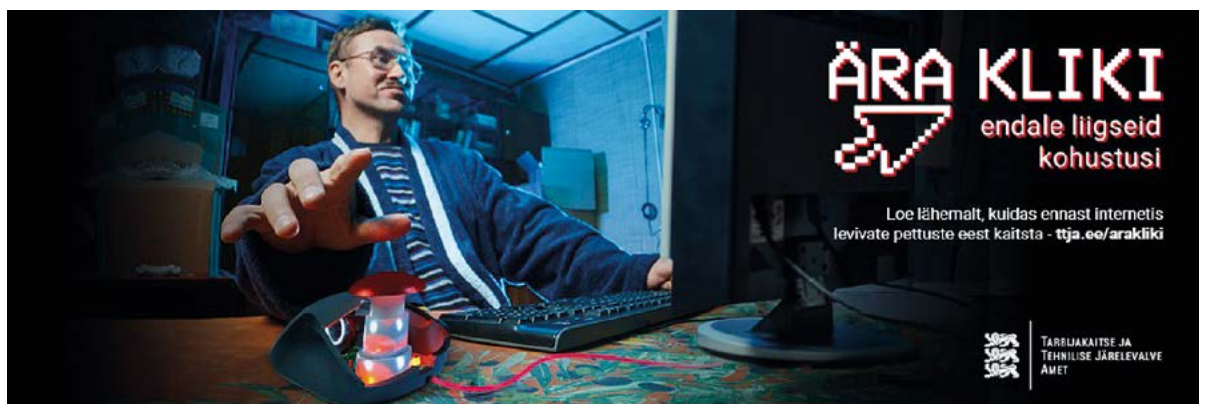
- võimalusel valida tarneviisiks alati kullerveo või ise järele tulemise;

• jälgima toote kategooriat ja oma vanuse vastavust: F1-kategooria tooteid võib soetada vähemalt 12-aastane isik, arvestades seejuures tootja poolt pürotehnilise toote pakendile märgitud vanusepiiri; F2-, F3-, T1- ja P1-kategooria toodete ostmiseks peab olema vähemalt 18-aastane;

• silmas pidama, et F4-, T2- ja P2-kategooria tooted ning paugutid on tavatarbijatele keelatud;

• arvestama, et pürotehniliste toodete tellimine või toomine EL-välisest riikidest on TTJA veoloata keelatud.

Ohutusreeglid pürotehniliste toodete kasutamisel leiab TTJA kodulehelt <https://www.ttja.ee>

Pühapäeval, esimesel jõulupühäl,
25.12.2022 algusega kell 19.00

Vihtra külakeskuses

Aastalõpupidu

Tantsuks mängib ansambel "DETAIL"

Pilet 10.-

Kohv on maja poolt, muu meelepärane võta
palun ise kaasa!

Palume kohad eelnevalt broneerida!

Tel. 5221329 Reelika

OOTAME SIND

Kujundamise kiirkursusele

27 | 13.00-16.00
DETSEMBER | PÄRNU-JAAGUPI
RAHVAMAJAS

29 | 13.00-16.00
DETSEMBER | TOOTSI
NOORTEKESKUSES

HELISEV PEETER KALJUMÄE
KATRIN LEHISMETS

SALZBURG

Jõulu eri

29. DETSEMBRIL KL 18

MUUSIKALINE ÕHTUSÖÖK LÄBI SÄRAVA SALZBURGI
C. R. JAKOBSONI TALUMUSEUMIS

TEL: 5333 4169 PÄÄSE 50 € E-MAIL: NYYPK@MEMU.EE

AASTALÕPUPIDU

Suurejõe Rahvamajas

30. detsembril 2022 kell 20.00

Tantsuks mängib
ansambel POHMELL

Üllatusesinejad.
Avatud kohvik; Cubanelle OÜ

Pilet 10€

Kohtade broneerimine ja info tel. 5120843 Helli.
Arveldamine sularahas.

PÄRNJÕE RAHVAMAJA

AASTA- LÕPUPIDU

Anne Loho

REEDE 30. DETSEMBER

ANNE LOHO ALUSTAB KELL 21

ETTEASTE TEEVAD
KRÖÖT JA KRAADED

KOHV JA TEE MAJA POOLT

UKSED AVATAKSE KELL 20:00 - PILET 5€
LAUAD BRONEERIMINE 53 00 9530 (MAARJA)

VÄNDRA KULTUURIMAJA

AASTAVAHETUSE PIDU

2022

31. DETSEMBRIL
KELL 20

ansambel TULV „DJ & õhtujuht Sulo Särkinen“

Pilet 15 €. Piletite eelmüük 29. detsembrini
Vändra kultuurimajas. Pilet samal õhtul 20 €
Avatud baar!

Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

01.01.2023
algusega 00.30

HEAD UUT AASTAT 2023

Retrodiskot teeb
RETROKIIRABI

Pilet 5 eurot

Riietuse soovitus: RETRO

LAUPÄEVAL, 31.12 ALGUSEGA KELL 21.00

LIBATSE LASTEAED-ALGKOOLI SUURES SAALIS

PILET 8€

Aastavahetuse Tantsuõhtu

TANTSUKS MÄNGIB KALEV KALDEN

LAUAKE KATAB END ISE, KOHAPEAL KOHVIK

Vana aasta saadame ära Wildenau parklas

Laudade broneerimine 5332 5737

Piletite eelmüük kuni 28.12 Libatse kaupluses ja Pärnu-Jaagupis Kuuse poos

SÜNDMUSED Vändra kultuurimajas

JAANUAR 2023

8. jaanuaril kell 16.00 Kuuskede põletamine Vändra Pargis. Palume tuua kuused hiljemalt 6. jaanuari õhtuks Vändra Pargi tuleplatsile. Esineb Vändra Hobikoor. Sündmust korraldavad: Naiskodukaitse ja Vändra Kultuurimaja.

12. jaanuaril kell 19.00 Pärnu-Jaagupi Aleviteater Rändtirtsud esitavad „Rootsi onu ehk ka vaesed naeravad“. Komöödia on kahes vahetuses ehk väikese pausiga. Pilet 7 eurot, tasumine sularahas.

24. jaanuaril kell 9.00-11.30 Doonoripäev. Võta kaasa isikut tõendav dokument

20. veebruaril kell 19.0 Rakvere Teatri etendus „Oi, Johnny“ Osades: Margus Grosnõi või Rainer Elhi, Ülle Lichtfeldt, Anneli Rahkema, Eduard Salmistu, Madis Mäeorg, Märten Matsu, Tarmo Tagamets (külalisena). Pilet 19 eurot, sooduspilet 16 eurot. Piletid müügil: Piletimaailmas ja Vändra Kultuurimajas.

LÜDIGI SAAL

2. veebruar 2023 Lüdigi saali avakontsert Esinevad: Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, solistid, dirigent Tõnu Kaljuste

25. veebruar 2023 Vabariigi aastapäeva kontsert Esinevad: Ain Anger, Mari-Poll Novakovic, Momir Novakovic

8. märts 2023 Naistepäeva kontsert Esineb: Kaunimate Aastate Vennaskond

24. märts 2023 Teatripäeva kontsert Esineb: Hortus Musicus

14. aprill 2023 Eesti armastuslaulude kontsert Esinevad: Olav Ehala ja Nele-Liis Vaiksoo

Kontsertide algusaeg kell 19.00

Pass 80 €. Passiga pääseb kõigile kontsertsarja "Laulud nüüd tulevad" kontsertidele

Täispilet 20 € Õpilane, tudeng, pensionär 15 €

Lisainfo: www.vandrakultuurimaja.ee

KINO Vändra kultuurimajas

Pühapäev, 8. jaanuar kell 17.00 „Mees Nimega Otto“ (komöödia, draama)

Pühapäev, 22. jaanuar kell 16.00 „Kuulsuse Narrid“ (komöödia) kell 18.00 „Mees Nimega Otto“ (komöödia, draama)

Pühapäev, 29. jaanuar kell 14.00 „Hämmastav Maurice“ (animatsioon) kell 17.00 „Kuulsuse Narrid“ (komöödia)

Kino piletihind 5 €; õpilane, pensionär 4 € Kinokavas võib tulla muudatusi!

Jälgi Vändra Kultuurimaja Facebooki või valla kodulehte www.pparnumaa.ee

MITMESUGUST

Ostan nõukaaegse lille või merepildiga maali. **Tel 5677 0569**

Ostan **nõukaaaja esemeid**: portselanist-, klaasist nõud ja vaasid, keraamika, kunst, heliplaadid, raamatud, mänguasjad, mudelautod, hõbe jne. **Tel 5803 0458**

Ostame Eesti parima hinnaga **kasvava metsa raieõigust**. Küsi pakkumist juba täna! **Tel 551 5513, 550 0343**; www.skpinvest.ee, info@skpinvest.ee

PÄRNU-JAAGUPI SPORDIKESKUSE LAHTIOLEKUAJAD PÜHADE AJAL. REEDEL 23.12.2022 AVATUD KELL 10.00-16.00

SPORDIKESKUS ON SULETUD 27.12– 31.12.2022

RAHULIKKU JA KAUNIST JÕULUAEGA!

Võtan vastu tellimusi toidukartulitele.

Kojuvedu. Tel 52 05 578 Silver

TOOTSIS ASUV BETAMAR OÜ

pakub tööd päästevestide õmblejatele

Töö ühes vahetuses Oskuspõhine töötasu Lähiumbruskonnast tööle tulijatele kompenseerime ühistranspordi kulud

KÜSI INFOT! tel 501 3985 betamar@betamar.ee

Vändra Õigeusu Kirikus

26. dets kell 11.00 JÕULU JUMALATEENISTUS Väike kontsert

EELK Vändra Martini Kirikus

Advendiaja jumalateenistused armulauaga pühapäeviti kell 11

24. dets kell 16.00 JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS

25. dets kell 11.00 1. JÕULUPÜHA JUMALATEENISTUS

31. dets kell 11.00 Vana-aastaõhtu jumalateenistus armulauaga

Õpetaja Ants Kivilo tel 5396 0574

Rahulikku jõuluaega kõigile!

Pärnu-Jakobi kiriku detsembrikuu teenistuste ajad

24. dets kell 15.00 Jõuluõhtu jumalateenistus

25. dets kell 14.00 1. Jõulupüha jumalateenistus armulauaga

31. dets kell 15.00 Vana-aastaõhtu jumalateenistus armulauaga

1. jaan kell 14.00 Uue aasta jumalateenistus armulauaga

8. jaan kell 14.00 Kolmekuningapäeva jumalateenistus armulauaga

15. jaan kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga

22. jaan kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga

29. jaan kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga

Koguduse kantselei avatud K,N kell 10-16 Hingehoidja vastuvõtt eelregistreerimisega R kell 10-16 (tel 5645 4310)

Koguduse a/a SEB EE38 1010 9020 1402 0009 Koos hoiame kiriku avatuna!

Mälestame kauaaegset ja head naabrit

ASTRID LIND'u

Avaldame kaastunnet Ahtole

Perekonnad Aas ja Pihlak

Mälestame kauaaegset, head majanaabrit

LINDA TAMMEPÖLD'u

ja avaldame kaastunnet omastele.

KÜ Turu 1

Mälestame

MARTIN PALITS 25.03.1944-25.11.2022

BERNHARD PÄRAST 06.03.1945-18.11.2022

EVALD LAUR 03.08.1955-09.12.2022

RAIVO ROODI 14.04.1956-08.11.2022

HELMİ PIHL 04.03.1924-14.12.2022

LINDA TAMMEPÖLD 28.11.1933-10.12.2022

ASTRID LIND 28.07.1934-07.12.2022

LINDA OSKAR 25.07.1937-12.12.2022

MAIMO TÄNAV 25.11.1938-05.12.2022

MARET PRINTS 23.07.1941-13.12.2022

2023

Head uut aastat!

01.01.2023 KELL 00.30 KAISMA RAHVAMAJAS UUE AASTA PIDU MÄNGIB ANSAMBEL PLAYER PILET 10 EURO

